

Vi, ki imate v srcu mladost in v pesti moč, vi glejte! Ob vaših plečih bo slonelo življenje.

Ivan Cankar

Savinjski vestnik

Celje, petek 28. maja 1954

LETO VII. — ST. 21 — CENA 10 DIN
Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Maslo. Uredništvo: Celje, Titov trg 1. Pošt. pred. 123. Tel. 20-07. Ček. račun 620-T-250 pri NB FLRJ v Celju. Tisk Celjske tiskarne. Četrletna naročnina 125, polletna 250, celoletna 500 - din. Izhaja vsak petek. Poština plačana v gotovini.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA IN ŠOŠTANJSKEGA OKRAJA

Pozdrav II. kongresu delavskih prosvetnih društev „Svoboda“

1935 - 1954

Centralno kulturno vprašanje našega današnjega časa, ki potisne vsa ostala vprašanja v ozadje, je idejni in splošni kulturni dvig delavskega razreda, ki je količinsko najmočnejša družbena plast v Sloveniji. K temu osrednjemu problemu morajo biti usmerjeni naši napori in delo. To delo pa bo analiziral in konkretiziral II. kongres Svobod v Celju.

Graditev materialnih temeljev socialistične družbe je odvisna od stopnje socialistične zavesti, kot zopet socialistična graditev določa in daje pospešek stanju in rasti socialistične miselnosti. Ne prvo in ne drugo pa ni in ne more biti samohoden razvoj, neodvisen od naše zavestne vloge v tem razvoju in od naše zavestne sile, ki jo usmerja cilj — socialistična demokratična Jugoslavija. Prvo in drugo — predvsem pa tempo socialističnega razvoja — zavisi od splošne kulturne ravni in idejne moči delovnega ljudstva osnovane na zdravih delavskih temeljih, na močnih delavskih rokah, ki so neposreden dedič vsega kar je človeštvo na kulturnem polju dobrega in velikega ustvarilo.

Stopnica razvoja, na katero so naši narodi stopili, je najvišja, ki jo je človek v svoji borbi za pravico in spoštovanje človeka postavil in dosegel. Pred nami ni predlog in naslednjo stopnico bomo morali zopet sami postaviti. Vse to — in to nam daje ugled in mero v svetu — je delo delavskega razreda, ki bo bodočim nalagam — katere bodo, ker smo brez vzorca težje in v novih pogojih zahtevali svoje nove sposobnosti — dorasel le, če bo njegova kulturna in idejna raven v sozvočju z zahtevami, ki jih novi pogoji in znamenju komune, samouprave in socialistične demokracije pogajajo.

Kot je že poudarjeno, je danes delavski razred v Sloveniji naštevnejši — da je najnaprednejši razred družbe je jasno — in mora že zaradi tega vtisniti svoj pečat vsej družbi, oziroma idejni vpliv delavskega razreda mora dajati takt celotnemu kulturnemu življenju slovenskega naroda. Zato in pa, da bo ta takt čutili v vsakodnevem širokem in če hočete malem kulturnem življenju, je potrebna trdna izhodiščna točka, ki more biti le v delavskih kulturno-prosvetnih društvih. Svobode morajo v bodoče postati ognjišče, oddajniki vsenarodne kulture. Kulture, ki bo brižno gojila, razlagala in razvijala vse tisto, kar je človeštvo v svoji kulturni zgodovini — iz njenih nedrij smo si vzeli življenje — lepega, velikega in zato naprednega ustvarilo. Vse tisto, kar je prepojeno v preteklih stvaritvah človeka z globoko ljubeznijo in vero v človeka, v njegovo veličino in dostojanstvo, bo rešeto v delavskih rokah, ki bo odklonilo vse, kar govori drugače, kar paralizira smiselnost ustvarjalnih naporov.

Svobode morajo to stvarno postati. To zahteva od njih neomadeževana čast slovenskega proletariata in čas, ki so ga njegove — roke borca in ustvarjalca — pognale na novo pot. Delavski razred pa bo s tem, ne le gospodar materialnih sredstev in dobrin, ampak tudi kulturnega bogastva. Vzel si bo stvarno tisto kar je njegovo, kar je na njegovih ramenih zraslo in se gnojilo z njegovim znojem. To je njegov zakoniti delež.

II. kongres Svobod v Celju bo močnega delovna manifestacija — obračunsko mesto preteklih nalog in bodočega dela. Analiza in sinteza ter impulsi k uresničitvi nalog, ki jih je III. kongres ZKS razločno nakazal in postavil v žarišče žarometov našega družbenega življenja in razvoja.

Celje pa — delavsko in borbena — bogato proletarske tradicije in lepih ter trpkih spominov, bo dostojen gostitelj in prepirani smo — vzcvetelo v socialistični domovini — najlepši okvir Kongresa.

Delavsko Celje je raslo s Svobodami in Svobode so rasle s Celjem.

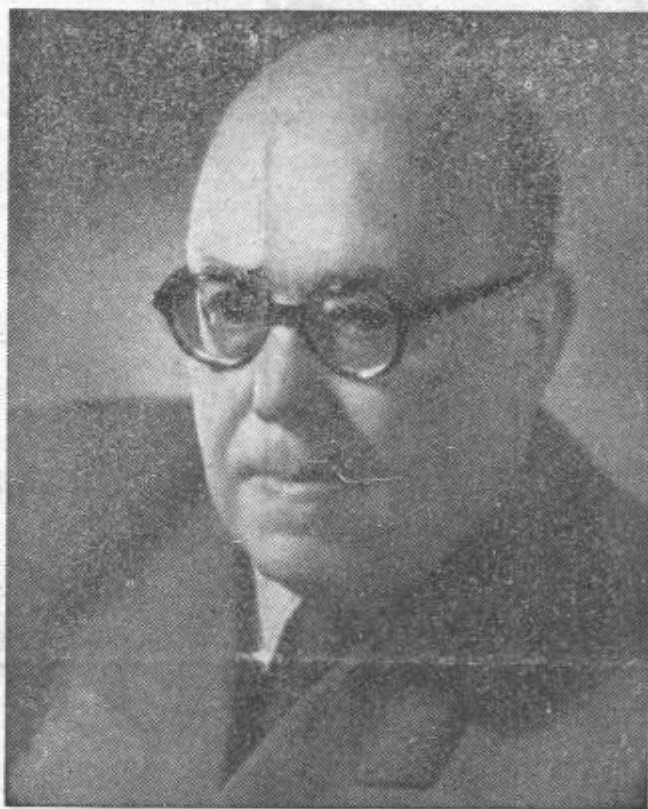
Jutri se začne II. kongres delavskih prosvetnih društev „Svoboda“. Delavsko Celje, ki ima v delavskem in kulturnem gibanju delavskega razreda močno in zmagoslavno tradicijo, je s tem dogodkom močno počaščeno. Želimo kongresu, delegatom in vsem udeležencem veliko uspehov za čim večji razmah kulturnega udejstvovanja delovnih ljudi, za čim večjo zavest delavskih množic v borbi za izgradnjo socialistične družbe

Komunisti in »Svoboda«

V razpravi v komisiji za ideološka vprašanja na III. kongresu Zveze komunistov Slovenije se je prvi prijavil k besedi tov. Ivan Regent, in je dejal:

Ne bi bilo prav, če ne bi priznali, da so bila prizadevanja CK ZKS za ideološki dvig članov Zveze in vsega delovnega ljudstva naše dežele zares velika. Prav tako so bila tudi prizadevanja CK ZKS za pritegnitev delavstva v kulturno-prosvetno dejavnost, da bi jim mogli lažje posredovati nove pridobitve znanja, kulture in pa za to, da bi povečali utež delavstva v tej naši splošni kulturno-prosvetni dejavnosti. Ne more se pa priznati, da so bila ta prizadevanja zadostna. Po vsej verjetnosti ne bodo nikdar zadostna.

Za to, da bi pritegnili delavstvo v kulturno-prosvetno dejavnost, da bi v tej naši dejavnosti povečali njegov utež in da bi ga ideološko dvignili in utrdili, za to smo začeli 1952 ustanavljati delavska prosvetna društva Svobode in smo ustanovili Zvezo Svobod. Danes imamo v tej Zvezi 130 društev, ki imajo okrog 45.000 članov, kar pomeni okrog 45.000 prostovoljnih aktivistov na kulturno-prosvetnem področju. Med temi je okrog 25.000 delavcev ter 20.000 nameščencev, kmetov in drugih. Članov ZK pa je okrog 5000. Upoštevajoč dejstvo, da imamo Svobode skoro izključno v delavskih centrih, se nam zdi odstotek delavstva v teh njegovih društvih prevelik. Izredno prevelik je v naših največjih industrijskih centrih; a nad vse prevelik se nam zdi odstotek članov ZK v Svobodah. Vodstva Svobod so pa skoro povsod v rokah članov ZK, ali s člani te Zveze v vseh

IVAN REGENT

Delo Svobod je nedvomno že danes pomembno in je doseglo v svoji kulturno-prosvetni dejavnosti v dveh letih velike uspehe. Skupaj z ostalimi društvi Ljudske prosvete, katerih je okrog 600 in katerih ne gre zanemarjati, so naredile Svobode tolikšno delo, da smemo biti nanj upravičeno ponosni. Odločno sem mnenja, da v naših današnjih prilikah in s sredstvi, ki so danes na razpolago, ne bi bile mogle Svobode več narediti in tudi ostala društva ne. Z danimi sredstvi so naredile Svobode v današnjih prilikah kvantitativno največ, kar je bilo mogoče. Sedaj bo treba delati na to, da se bo ta kvantitativno velika dejavnost Svobod in ostalih kulturno-prosvetnih društev poglobila, za kar bodo seveda potrebna večja sredstva nego so danes na razpolago in še večja požrtvovalna aktivnost članov Svobod. Treba bo pomnožiti število dobrih knjižnic; treba bo te knjižnice obogatiti z dobrimi starimi in novimi knjigami; treba je, da bi vsa naša kulturno-prosvetna društva mogla razpolagati z relativno dobrimi kulturnimi prostori; treba bo delati na to, da bi prišla vsa prosvetna društva v delavskih centrih in po vaseh do svojih prosvetnih domov ali vsaj do dvoran za kulturno-prosvetne prireditve in za predavanja. Društva si bodo nedvomno prizadevala vse to uresničiti, toda prizadevanjem prosvetnih društev bodo morala slediti tudi prizadevanja ZK, SZDL in komunistov na sploh, prizadevanja za nadaljnjo poglobitev in za nadaljnji razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti med našim ljudstvom sploh in med našim delavstvom še posebej. Nadaljnji ideološki dvig našega delovnega ljudstva si moremo le težko predstavljati brez naširšega in intenzivnega kulturno-prosvetnega delovanja. Prvo je povezano z drugim. Ne da bi uganjali baharije, moramo vendarle skrbeti, da bo kulturno-prosvetna dejavnost (Nadaljevanje na 3. strani)

odborih Svobod v večini. To je po mojem mnenju zaupanja, ki so si ga člani ZK pridobili med našim delovnim ljudstvom in je zlasti znamenje, da so se člani ZK, to je komunisti, pokazali za najbolj sposobne na takih vodilnih mestih, na katerih pa imamo, to je treba tudi povedati, prav mnogo še drugih enako dobrih in sposobnih članov. Hkrati s to ugotovitvijo je treba še to povedati, da se posamezni člani ZK, posebej še nekateri komiteji Zveze ne obnašajo napram Svobodam in njihovi dejavnosti tako, kakor bi bila njihova dolžnost. O tem bomo kasneje spregovorili še nekaj besed.

Program zleta delovnih ljudi v Celju 29. in 30. maja

DNEVNI RED KONGRESA:

Kongres bo v dvorani »Kino Union« s pričetkom dne 29. maja 1954 ob 9. dopoldan.

1. Izvolitev organov Kongresa.
2. Poročilo Glavnega odbora Zveze:
 - a) poročilo predsednika,
 - b) poročilo tajnika.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Izvolitev novega Glavnega odbora Zveze in nadzornega odbora.
5. Razno.

PRIREĐITVE V SOBOTO ZVEČER:

V Mestnem gledališču ob 20. uri nastopajo »Svoboda« Hrastnik, »Svoboda« Rogaška Slatina, »Svoboda« Prebold, »Svoboda« Laško. V dvorani Narodnega doma ob 20. uri: »Svoboda« Celje, moški in ženski pevski zbor, mešani pevski zbor in orkester.

SPORED V NEDELJO DNE 30. MAJA:

Od 5. do 8. ure zjutraj sprejem gostov na železniški postaji. Ob 9. uri dopoldne se formira na Glaziji povorka, ki bo šla po Celju skozi naslednje ulice: od Glazije mimo črpalke, gledališča, pri Ojstrici na Ljubljansko cesto, po Trgu V. kongresa v Prešernovo ulico, pri Ljudskem magazinu zavije v Stanetovo ulico nato pri Železnem dvoru v Cankarjevo ulico, gre mimo pošte pred železniško postajo v ul. XIV. divizije, po ulici Tončke Čečeve v Kocenovo ulico in od tu nazaj na Titov trg pred veliko tribuno.

Ob 10. uri na Titovem trgu pred železniško postajo veliko zborovanje z nastopom združenih pevskih zborov »Svoboda« Slovenije.

Po zborovanju bodo PROMENADNI KONCERTI GODB NA PIHALA. Železniška godba Maribor bo igrala v parku pred Pošto, godba »Svobode« Hrastnik I na Trgu V. kongresa (magistrat), godba »Svobode« Hrastnik II v Mestnem parku, godba »Svobode« Šoštanj na Slandrovem trgu, godba »Svobode« Konjice pred »Domom Kladivarja« v Kersnikovi ulici (Dolgo polje), godba »Svobode« Ptuj na Mariborski cesti (park in tržnica nasproti »Cementnini«), godba »Svobode« Store na železniški postaji pri sprejemu in slovo od gostov.

Poleg teh godb, ki bodo igrala na določenih mestih, bodo tudi druge godbe koncertirale, saj jih bo ta dan zbranih v Celju okoli 15.

SPORTNE PRIREĐITVE V POCASTITEV KONGRESA SVOBODE

V nedeljo popoldne:

- Ob 15. uri na Glaziji tekme v nogometu med sindikalnimi reprezentancami Maribora, Kranja in Celja.
- Ob 15. uri na atletskem stadionu tekme del. kolektivov v atletiki.
- Ob 15. uri na telovadišču Partizana v Gaberju tekmovanje sindikalnih reprezentanc v odbojki.
- Ob 15. uri v telovadnici II. osnovne šole turnir v namiznem tenisu. Sodelujejo sindikalne reprezentance Kranja, Maribora in Celja.
- Ob 15. uri na strelišču pri Petričku strelsko tekmovanje sindikalnih podružnic; moški z vojaško puško iz vseh 3 položajev (po 10 strelcev), ženske z malokalibrsko puško.

Kongres Svobod v Celju bo velika manifestacija slovenskih delavcev

INTERVJU S PREDSEDNIKOM SVOBODE IZ CELJA TOV. ANDREJEM SVETKOM

Ze nekajkrat je uredništvo našega lista skušalo priti v stik s starim svobodšem iz predvojnih časov, sedanjim predsednikom DPD »Svoboda« iz Celja in članom republiškega odbora Svobod tov. Andrejem Svetkom, da bi kaj napisal za naš list o delovanju Svobod pred vojno in o problemih ter uspehih Svobod celjskega okraja danes. To nam na žalost do sedaj ni uspelo, ker je tov. Svetek prezaposlen kot direktor tako velikega metalurškega kolektiva kot je Železarna v Štoreh, zraven pa še opravlja vrsto drugih funkcij kot političnih delavcev in poslanec v republiškem zboru proizvajalcev.

Uredniku lista se je vendarle posrečilo, da je v dneh pred kongresom v naglici izbral iz njega nekaj odgovorov, na vprašanja, ki mu jih je zastavil.

Ali mi lahko poveste nekaj o ciljih in nalogah društev »Svoboda« v bivši Jugoslaviji?

Stari protijugoski režimi v bivši Jugoslaviji so na vsakem koraku zavirali napredno delavsko gibanje. To zatiranje je doseglo vrhunec zlasti takrat, ko je bila na oblasti klerikalna vlada in ko je njen notranji minister Korošec s silo zatiral vse kar je bilo naprednega. Da bi dali duška svojim težnjam, so se napredni delavci združevali v delavska društva Svoboda, kjer so izražali svojo revolucionarno in politično zavest ter se izpopolnjevali na kulturno-prosvetnem polju. Svobode so bile takrat, zlasti v industrijskih središčih kot je Celje in Trbovlje, zelo močno razgibane. V njenih vrstah so bili vključeni vsi napredni delavci pa tudi napredni izobraženci, ki so delavcem posredovali napredna socialistična pre-

davanja. Delavci so se v teh društvih politično in kulturno izobraževali v naprednem duhu, katerega nosilec je bila Komunistična partija.

Kakšna je bila revolucionarnost delavcev v društvih Svoboda pred vojno?

Odgovor: Delavci, ki so bili vključeni v Svobode, so bili zelo revolucionarni. Takratni kapitalistični režim je izkoriščal delavca, ki je iz dneva v dan to vedno bolj občutil na lastni koži. Zato so delavci v takratnih Svobodah dajali duška svojim težnjam proti domačim izkoriščevalcem in zapostavljanju delavskega razreda. V teh društvih so se bodrili, kajti čvrsto so verovali v napredno stvar in zmago. Svobode so bile tiste, kjer so se delavci pred vojno z revolucionarnim poletom borili za svo-

(Nadaljevanje na 4. strani)

IZ ŽIVLJENJA IN DELA NAŠIH SVOBOD

V Štorah velik korak naprej

V jeseni leta 1952 ustanovljeno delavsko-prosvetno društvo »Svoboda« v Štorah je imelo več kot dovolj dela in nalog pred seboj. Dediščina bivšega SKUD ni bila nič kaj razveseljiva: razen agilnega mladinskega dramskega odseka smo delo drugih odsekov kaj malo čutili, pevski odsek je brez pevovalke komaj živel, godba na pihala, ki je delovala v okviru gasilskega društva, je bila skorajda v razpadu. Majske je bilo treba orati ledino...

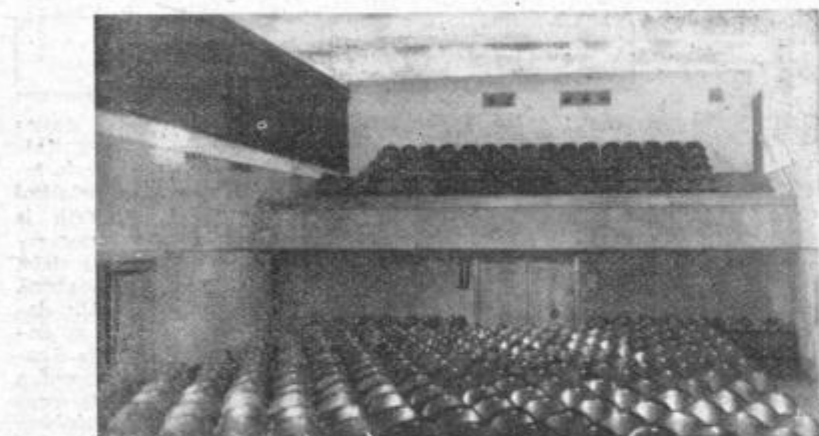
Danes po 19 mesecih življenja in dela »Svobode« je že bistveno drugače. Godba na pihala je pokazala lep napredek, poleg moškega pevskega zbora že vadi ženski pevski zbor, ki bo prvič nastopil v Tednu matere in otroka, snujejo pa tudi mladinski mešanji pevski zbor. Poleg dramske sekcije delujejo še: šahovska sekcija, knjižnica, orkester, za predavanja in tečaje pa skrbi poseben odbor.

Težko je v Štorah govoriti o kakšni tradiciji kulturno-prosvetnega dela. Glavni vzrok je bil pomanjkanje primerne dvorane, kjer naj bi bile prireditve. Dvorana stare menze, v kateri so se zasilno vršile prireditve, je bila neprimerna in za sprejem obiskovalcev premajhna. Potreba po novih prostorih je postala že zahteva. Z izdatno podporo kolektiva, delavskega sveta in uprave

Redno kino gledališče, ki ga upravlja poseben gospodarski odbor »Svobode«, nam posreduje res dobre, kvalitetne in zanimive filme. Poleg koncertov in nastopov domače »Svobode« se vršijo gostovanja, predavanja in razne druge prireditve. V nove prostore se bo kmalu naselila tudi knjižnica in čitalnica. Naš povprečni član kolektiva in občan, ki je potrebo po kulturnih prireditvah močno pogrešal, je zadovoljen. Prepričani smo, da bodo v dvorano kmalu začeli zahajati tudi oni, ki čas in denar še vedno »iz navade« nekoristno zapravljajo drugje...

Pravijo, da v godbi, dramski družini in zlasti v pevskem odseku še šepa. Izgleda da to skrivanje povzroča res posamezniki, ki se še niso užiteli v to, da naša »Svoboda« nadaljuje v novih pogojih v svobodni socialistični domovini svetle tradicije bivših »Svobod«, ki so svoj delavski program tako jasno in javno izpovedale leta 1935 v našem borbenem in lepem Celju. Če je nekaj posameznikov, ki svojo osebno občutljivost, zahteve in druge slabosti ne morejo odstraniti in se podrediti večini, je bolje da gredo iz njenih vrst. Brez njih bo štorska »Svoboda« hitreje in lažje uresničevala svoj program.

»Svoboda« v Štorah je že prodrla v zavest našega delavca-železarja, ob-

Notranjost Doma Svobode v Štorah

podjetja je zrasel lep, moderen Dom kulture, ki je bil otvoren lansko leto decembra in velika dvorana z odrom izročena svojemu namenu.

Od tega dne se kulturno-prosvetno življenje v Štorah razveseljivo razvija.

enem pa je tudi že nosilec kulturno-prosvetne dejavnosti na področju občine, Kongres »Svobod« v Celju ji bo dal nove dragocene napotke za dvig zavesti in kulturne ravni našega delovnega človeka.

Svobodaši iz Laškega so razvili svoj prapor

V nedeljo 16. maja je bilo v Laškem ves dan ljudstvo svečano razpoloženo. Zastave in slavoloki so naznanjali: »Svoboda« Laško razvije danes svoj prapor.

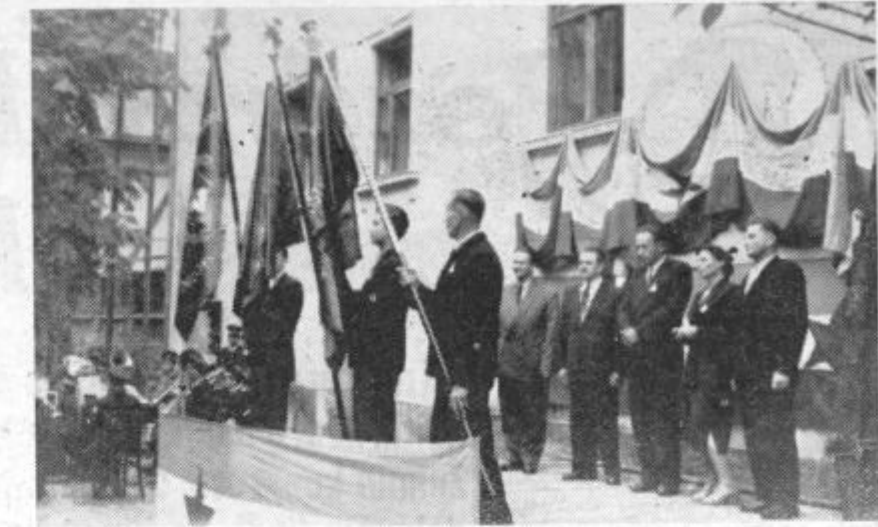
Uvod v te svečanosti je bila sobotna uprizoritev drame Viktorja Cara Emmina »Na straži«. Po pozdravu sekretarja MO SZDL je tov. Rovanova s klenimi besedami opisala delo in življenje avtorja. Igralci so vložili v igro vse svoje igralske sposobnosti in dosegli tudi uspeh in zadovolje gledalcev.

Toda to, kar smo doživeli ob razviti prapora, bo ostalo vsem Laščanom in gostom v nepozabnem spominu.

Ze pred pričetkom slavnosti je domača godba Svobode, ki je v zadnjem času pokazala velik napredek, pod taktirko tov. Karata Ferdinanda ustvarila veselo pričakovanje ljudstva. Na slavnostno in primerno dekoriranem vrtu hotela Savinje so se zbrali domačini in gosti. Po otvoritvenem nagovoru in pozdravu predsednika tov. Tomana, so navzoči prisrčno pozdravili svojega zveznega poslanca tovarišico Heleno Borovšakovo, delegata glavnega odbora zveze Svobod tovariša Andreja Svetka, predsednika okrajnega sveta za prosveto tov. Antona Aškerca, zastopnika ZK tov. Manfreda, sekretarko OOSZDL tov. Neratovo in sekretarja mestnega odbora SZDL tov. Sinigoja, ki je v svojem govoru podčrtal tesno sodelovanje med Socialistično zvezo in Svobod. Poudaril je politični pomen kulturnega poslanstva Svobode in se zahvalil vsem članom in funkcionarjem za dvig prosvetne ravni v Laškem.

Sledil je nastop ženskega pevskega zbora Svobode Laško pod vodstvom tov. Goriča. Za kulturno izvajanje pesmi jih je ljudstvo nagradilo z dolgim ploskanjem.

Prisotne so globoko ganile besede tov. Svetka, ki je v polurnem govoru označil delo bivših in današnjih Svobod. Kakor lahko le človek, ki je ves čas živel med našim proletariatom, se zanj boril in dočakal po trdih spopadih z bivšimi režimi in okupatorjem svobodo, tako nam je govoril tov. Svetek.

Besede tov. Svetka in slavnostno razvijanje prapora med igranjem internacionale je orosil oči vseh prisotnih.

Ko je pripeljal predsednik Sveta za prosveto in kulturo spominski trak OLO Celje, je med drugim jasno prikazal velik pomen Svobode, ki naj kot tradicionalni učitelj in vodnik našega delavstva prevzame tudi v prosveti in kulturi vidno mesto. Delavci so ginjli prekinjali govornike ter pozdravljali svoj novi prapor. Trakove so pripeli še delegati okrajnega in krajevnega sveta ter sindikalne podružnice Volna-Laško. Predsednik Toman je razdelil zaslužnim

članom »Svobode« za njihovo društveno delo, tov. Medveščkovi za marljivo vodstvo Knjižnice in poštvalni tov. Pavli Rovanovi za njeno dolgoletno tečajniško in leposlovno kulturno delo diplome Okrajne ljudske prosvete.

Nato se je prapor prvič nagnil v pozdrav državni himni, ki je zaključila svečan del nepozabnega praznika laške Svobode.

V pozdrav novemu praporu in v velik umetniški užitek vseh zbranih je možki zbor Svobode iz Štor zapel več delavskih, partizanskih in patriotičnih pesmi. Sin.

Celjska „SVOBODA“ pričakuje Kongres z lepimi uspehi

Tradicija, ki jo ima Celje v pogledu delavskega gibanja in kulturnega udejstvovanja delavskega razreda, je bila podlaga za ponovno ustanovitev delavske prosvetnega društva »Svoboda«. Celjska »Svoboda« je bila ustanovljena

še pred prvimi kongresom »Svobod« v Trbovljah, kjer so celjski Svobodaši že sodelovali kot delegati in z nastopom moškega in ženskega pevskega zbora. Prvo članstvo je črpala iz vrst starih predvojnih »Svobodašev«, iz vrst članstva SKUD »Ivo Ključar« in SKUD Tovarne emajlirane posode.

Najprej je društvo imelo le možki in ženski pevski zbor, pozneje pa je ustanovilo dramsko skupino, šahovsko sekcijo, godbeni odsek, odprlo knjižnico, ustanovilo odsek predavateljev za ideološko vzgojo delavcev. Delavstvo v Pečovniku in Zagradu je delovalo skoraj na vseh omenjenih področjih, toda smatralo se je za posebni odsek celjskega društva.

Do nedavnega je društvo štelu okoli 400 članov. Po vse boljših uspehih celjske »Svobode«, zlasti po razviti društvenega prapora, se je članstvo zvišalo na 1140 članov.

Društvo je v preteklem letu imelo zelo značilne uspehe. Možki pevski zbor je imel nad 30 nastopov, ženski pevski zbor pa okoli 20. Oba zbora sta večkrat nastopala tudi skupaj, vsak zase pa v Celju in okolici, v radiu itd. Dramski odsek je naštudiral dve igri. Šahovski odsek ima sicer lepe prostore, je pa po številu članstva najšibkejši. Čez zimo je odsek za ideološko vzgojo organiziral tečaj, ki ga je vodil sistematično in se bo vsako zimo nadaljeval. Knjižnica »Svobode« je bila odprta šele pred kratkim. Ima nad 3200 knjig. Ker društvo primanjkuje denarnih sredstev, je v knjižnici še vedno malo knjig, predvsem novejših zvdaj. Knjižnico obiskuje že nad 250 čitalcev. Godbeni odsek je ustanovil salonski orkester, ki šteje 20 godbenikov, ki so imeli že dva nastopa pred javnostjo.

Za kongres »Svobod« je društvo pripravilo program, ki ga bodo izvajali pevski moškega in ženskega pevskega zbora ter godbeniki v Narodnem domu.

Ob otvoritvi „Doma Svobode“ v Šoštanju

Preteklo nedeljo je bila v Šoštanju slavnostna otvoritev kulturno-prosvetnega doma Svobode. Srčna želja Šoštanjčanov se je s tem težko pričakovanim trenutkom izpolnila. Predsednik DPD »Svoboda« Šoštanj, Jože Brunšek, je v začetku svečanosti pozdrvil vse navzoče goste, med katerimi je bil tudi sekretar OK ZKS šoštanjkega okraja Jakob Zen, predsednik OLO Šoštanj Tone Ulrih-Kristl ter predstavniki okoliških Svobod.

Z otvoritvijo tega doma so Šoštanjčani dobili prostore, v katerih se bodo kulturno-umetniško izživljali, obiskovalci pa bodo našli v njem lepo razpoloženje, saj že sama notranjost doma napravi na vsakogar prijeten vtis.

Za zgraditev tega doma ima največji zaslug inicijator te zamisli in vztrajen vzpodbudnik Jože Brunšek ter seveda tudi vsi ostali, ki so kakor koli pripomogli k dograditvi doma.

Z otvoritvijo tega doma so odpadle vse prepreke, ki so do tedaj dokaj ovirale uspešen in boljši razvoj kulturno-prosvetnega dela v Šoštanju. Vse sekcije kulturnega dela bodo imele odslej v njem svoje mesto.

Da upravičeno pričakujemo v bodoče pestre in dobre kulturno-prosvetne sporedne, nam je za vzgled sam program posvečen otvoritvi doma, ki je pripravljen pod težkimi pogoji, pa so ga vendar ves dan na otvoritvi zadovoljivo izvajali, kar je napravilo na goste dober vtis. Zlasti mnogo pričakujemo od pevskega zbora, ki se vedno zboljšuje, vsekakor naj bi se v bodoče tudi pomnožil z novimi pevci, zlasti iz vrst mladine, ki bo zagotovila pevskemu zboru uspešno bodočnost. Mimogrede naj omenimo, da vlada že precejšnje zanimanje za bližnji koncert pevskega zbora, ki bo v začetku junija.

Najlepši užitek pri otvoritvi tega doma pa je bil za goste popoldanski koncert godbe na pihala, ki je pod vodstvom kapelnika Ivana Marina zaigrala nekaj koračnic in skladb. Predvsem nekatere točke tega sporeda so poslušalci bogato nagradili. Posebno se je izkazala samostojna skupina 12 mladincev te godbe in oktet »Zvoki klarineta«, v kateri je mladi Marin odigral zelo težko solo točko, za kar je bil nagradjen od poslušalcev z dolgotrajnim ploskanjem. Med ostalimi točkami sporeda, ki jih je izvajal ves orkester godbe na pihala, je bila najlepša točka Verdijevih skladb, ki je gledalce zelo navdušila. Za zaključek proslave so uprizorili ob 20. uri Priestleyev igro v treh dejanjih »Inšpektor na dopustu«, ki jo je režiral Zdravko Tevž.

Prireditelji so s svojim programom tega pomembnega dne brez dvoma pokazali svoj trud in uspeh. Obenem pa so pokazali, da je v bodoče pričakovati še kvalitetnejših kulturnih užitkov.

V novem domu Svobode v Šoštanju je v parterju in na galeriji 380 sedežev. Posebno pozornost vzbujajo okusno opremljeni oder, dobro izdelane kulise in izvrstna razsvetljava. Dom razpolaga tudi z garderobami, drugim stranskimi prostori in z bifejem. Otvoritev doma je jasno pokazala, da se prebivalci Šoštanja in bližnje okolice zanimajo za kulturno-prosvetno življenje, ki se deslej zaradi pomanjkanja prostorov ni moglo razvijati.

Zvesti nasledniki predvojnih tradicij

V pogojih večstrankarskega sistema predvojne Jugoslavije so se napredno misleči delovni ljudje na področju Slov. Bistrice že leta 1936 združili in ustanovili Delavsko prosvetno društvo »Svoboda«. To društvo je obstajalo iz treh sekcij in to: kolesarske ter pevske sekcije in godbe na pihala. Vodilo je borbo z reaktorarno miselnostjo, ki je imelo vso materialno in moralno oporo v protiljudskem režimu. Klerikalno nastrojeni ljudje so s pomočjo takratnega režima zgradili »Slomškov dom« in skušali sistematično razbijati delovanje Delavskega društva. Delavci, ki so se vključili v to napredno društvo, so bili čisto preganjani in zasledovani ter so svoje delo vodili pod izredno težkimi pogoji. Bili so poleg kulturno-prosvetnih vzgojiteljev tudi borci za napredno in socialistično miselnost.

Okupacija je prekinila uspešno delo Delavskega prosvetnega društva. Ustanovitvi tega društva pa so se pridružili borcem NOB ter kmalu po osvoboditvi pričeli akcijo za ponovno ustanovitev kulturno-prosvetnega društva. Prva leta v svobodi je delovalo kulturno umetniško društvo imenovano po organizatorju I. pohorskega bataljona »Alfonzu Sarhu«. Iz tega je v letu 1949 nastal KUD »Ljudski oder«. Avgusta 1952 pa se je preimenovalo Kulturno umetniško društvo v Delavsko prosvetno društvo »Svoboda«. Zadalo si je nalogo nadaljevati tradicije kulturno-prosvetnega društva »Svoboda« predvojnih časov. S svojim delom je pričelo vlivati revolucionarni duh v zavest najnaprednejšim slojem delavstva ter skušalo pritegniti v svoje vrste čim večje število napredno mislečih delovnih ljudi.

Z mnogo volje, enostavnostjo in razumevanjem je društvo premostilo velike težave, ki so se pojavile v prvem letu obstoja. Danes po preteku 2 let pa lahko DPD »Svoboda« Slov. Bistrica s ponosom poroča o plodni, politični, kulturni in prosvetni dejavnosti. V svojem okviru združuje dramsko, baletno, folklorno, šahovsko in pevsko sekcijo, Ljudsko univerzo, knjižnico, kino »Svoboda« in časopis »Glasnik«. Te sekcije odigravajo vedno bolj svojo tradicionalno revolucionarno vlogo za idejno-politični in kulturno-prosvetni dvig naših ljudi.

Dramatska sekcija je v zadnjem letu nastopila z 28 nastopi in gostovala v Kidričevem, Rogaški Slatini, Slov. Konjicah, Poljčanah in Cerkvenjaku. Na-

študirali in nastopali so z naslednjimi igrami: Lažnik, Zadruga nad Zadrage, Ujež, Vasovalci, Tam na gorah, Planinska roža in Sveti plamen.

Vseh gostovanj in repriz je bilo 28. Pevska sekcija je nastopala 16 krat na proslavah in priredila 3 celovečerne koncerte. Tudi orkester je 7 krat sodeloval pri proslavah in vseh nastopih operet »Tam na gorah«, »Planinska roža« in »Lažnik«. Folklorna in baletna skupina je priredila 4 samostojne nastope, med tem ko je bilo v okviru Ljudske univerze organizirano 14 predavanj. Kino »Svoboda« predvaja vsakodnevno filme, medtem ko lokalni časopis »Glasnik« izhaja vsakih 14 dni. Šahovsko moštvo DPD »Svoboda« Slov. Bistrica je v dosedanjem tekmovalstvu za prvenstvo »Svobod« uspešno premagati vse svoje nasprotnike in se je plasiralo v finalno tekmovalstvo v Ljubljani. V delokrog društva spada tudi glasbena šola, v kateri nad 60 učencev sprejema pouk violine, klavirja, harmonija in harmonike.

DPD »Svoboda« Slov. Bistrica bo še v naprej skušalo s vsestranskimi kulturnimi in vzgojnimi delom posredovati delovnemu ljudstvu splošno izobrazbo in kulturo. Pripravlja ideološko vzgojna predavanja in študijske krožke ter vodi prosvetno delo na območju mestne občine Slov. Bistrica.

Laščani se pripravljajo na obisk „SVOBODAŠEV“ iz Nove Gorice

Lani so laški rudarji, oziroma sekcija »Svobode« v Laškem obiskali Novo Gorico, kjer so imeli zelo uspešen nastop. To je bilo prvo srečanje delovnih ljudi dveh precej oddaljenih krajev naše domovine.

Kot so takrat objubilili, nameravajo člani »Svobode« iz Nove Gorice vrniti obisk Laščanom. Posebna delegacija je pred kratkim v Laškem najavila obisk in s tukajšnjimi prosvetnimi činitelji pripravila program obiška, katerega se bo udeležilo več kot tisoč ljudi iz Nove Gorice, Trsta in Beneške Slovenije. Povabili so tudi zamejske Slovence iz stare Gorice in Kanalske doline ter poslance goriškega okraja.

Laško se na ta dogodek z vso vnemo pripravlja. Kot so bili Laščani na Primorskem dostojno sprejeti, tako hočejo ob tej priliki vrniti gostoljubnost in skrbeti, da bodo gostje odšli iz Laškega z najlepšimi vtisi.

Člani »Svobode« iz Nove Gorice bi Laščane obiskali zadnje dni junija. Na grob padlega rojaka, Dušana Poženela bodo položili venec. Laški »Svobodi« bodo prinesli simbolično darilo. Obiskali bodo delovne kolektive laških tovarn in rudnika.

Laščani bodo ta dan priredili več prireditev v parku ob Savinji, kjer bodo sodelovali štajerski in primorski pevski zbori. Delavsko-prosvetno društvo iz Rečice bo na ta dan razvilo društveni prapor.

Svečanost se bo gotovo razvila v kulturno manifestacijo bratstva med štajerskimi in primorskimi delovnimi ljudmi. Laščani pričakujejo, da se bodo ob tej priliki odzvali številni člani »Svobod« in delovni ljudje izven meja občine. Povabili so k slovesnosti predsednika Glavnega odbora Zveze delavskega prosvetnih d-uštve »Svobod« tov. Regenta.

**LJUDSKI ODBOR
MESTNE OBČINE CELJE**

TOPLO POZDRAVLJA VSE DELEGATE

II. KONGRESA „SVOBOD“

IN JIM ŽELI PLODNEGA DELA.

HKRATI POZDRAVLJA VSE DELOVNE LJUDI,

KI BODO OB TEJ PRILIKI

S SVOJIM OBISKOM POČASTILI KONGRES

IN BORBENO DELAVSKO CELJE

Pogled na svetu

»Cas in voda ne čakata na nikogar«, je star občečloveški pregovor. Tudi ta hip je del zgodovine, ki dere mimo nas, mi pa v njem iščemo atome, ki ga sestavljajo, dogodke. Teh je bilo pretekli teden precej in človeku je ob njih težko uiti fatalistični filozofiji znamenitega Benedetta Croceja, ki je ob koncu druge svetovne vojne razpravljal o »Politiki in morali« še vedno v smislu svojega liberalizma, nekaj tudi pri nas za modo razpisašenega. Kakor mnogi drugi misleci, sodi tudi ta, da smo igračka v rokah zgodovine, ki deluje izven nas po svojih lastnih zakonih, da ni sredstev, s katerimi bi mi samogibno moč dogajanja premagali, vodili ali vsaj regulirali. Vraga, čudna reč! Croce ne more imeti prav. Njemu gre le zato, da bi ob koncu druge svetovne vojne še enkrat zasijal njegov nauk o svobodnem boju vseh proti vsem.

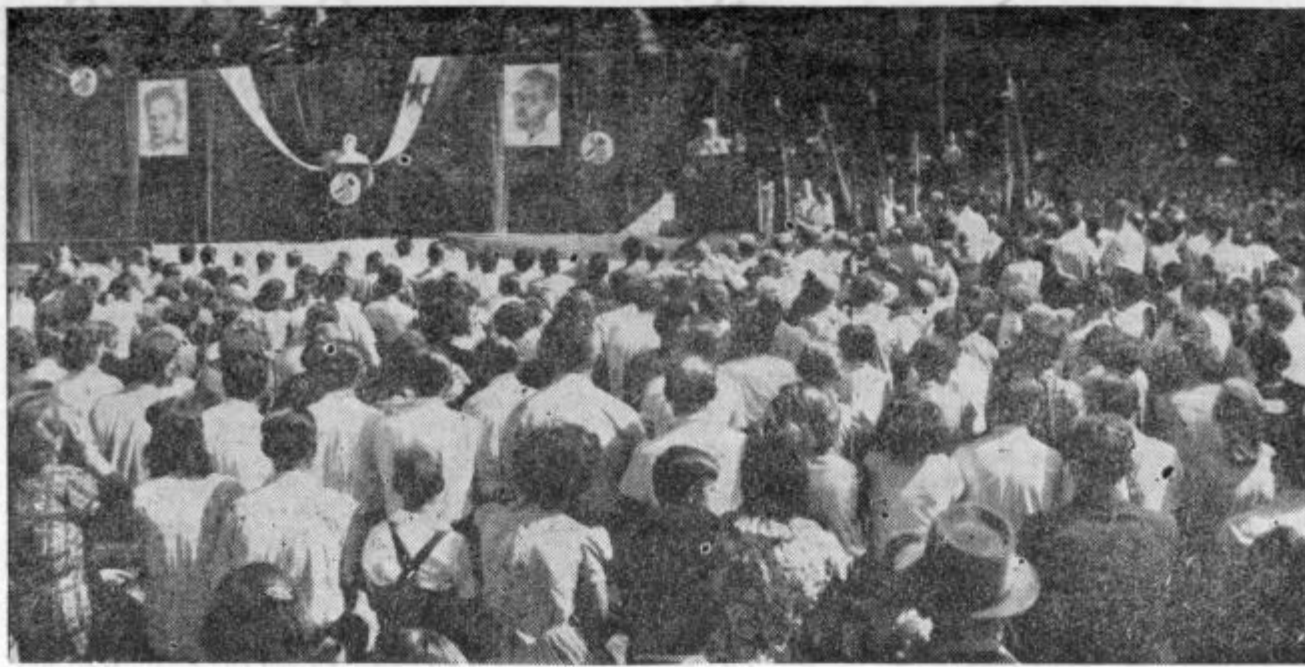
Postavim, zadeva z Italijo! Ali se res ravna po objektivnih zakonih? Ali mar ne tako, kakor narekujejo osebni nazori, osebna morala Pacciardija, Piccionija in podobne bratovščine? Mi se 8. oktobra nismo ustrašili, čeprav za njim stoji ZDA, Francija in Vel. Britanija. Zaradi objektivnih zakonov? Gotovo tudi, pa tudi zato, ker smo tako hoteli, ker nam tako narekuje čast, vest, poštenje. Italijanski anekdizem v coni A je dobil po požrešnem gobcu tudi v Papagosevi izjavi Sulzbergerju. Kljub gospodarski in politični krizi v Trstu, ki jo je Italija s svojo politiko sprožila pa se v italijanskem parlamentu še dobe ljudje, ki pravijo, da se EOS ne bo ratificirala, dokler bo italijanska vojska potrebna za rešitev tržaškega vprašanja. Kaj bi rekel Croce svojemu rojaku? Kdo ga je silil, da izreče parlamentu tako grobo izsiljevalno besedo?

Naša sosedja na zapadu vodi monomansko zunanjo politiko. Kakor da jo je res obsedel duh starega Catona in njegov ceterum censeo (= sicer pa soddim), da je treba Jugoslavijo toliči kjerkoli in kakorkoli. Toda mi se usode Kartagine ne bojimo. Italijanski veto v Atlantskem paktu je ponovno razgalil duševno revščino in bolehavost italijanske balkanske politike. Naj se spomnimo vsaj žalostnih lavorik v Grčiji pred 15 leti, če jim je že nerodno ob misli, kako so se kot vojaki osramotili pri nas!

EOS je vsaj na papirju nekoliko pridobila v Posaarju, kjer sta Adenauer in namestnik predsednika francoske vlade Teitjean sklenila napisati resolucijo o tem gospodarskem vzročju med obema državama. Holandec Van Naters je avtor nekega načrta o evropeizaciji Posaarja, toda stvar se le počasi obrača: kadar se pobotajo pri gospodarstvu, ni prav politikom, zdaj pa, ko so si segli v roke pri političnih vprašanjih, gre spet vse narobe pri pogovorih o železu in premogu. Ta EOS je doslej zares un pauvre diable — ubog hudič. General William Fechteler, vojskovodja Atlantskega pakta v jugovzhodni Evropi, ki se je podal na inšpekcijo, je verjetno drugačnega mnenja, če zaradi morale.

V Avstriji ropota visoki sovjetski komisar Iljičev, češ da Avstriji ne ubogajo. Baje bo zadeva postala mednarodno vprašanje. Za Iljičeva govori samó dejstvo, da je močnejši kot Raab. In iz Avstrije, tega oporišča, ki grozi na vse strani, SZ noče pa noče iti kljub lepim besedam v Berlinu in Zenevi. Zaradi objektivnih zakonov ali pa zato, ker so tako odločili kremitski mogotci? »Kdor ima Češko, ima Evropo«, je rekel že Bismarck. Verjetno berejo tudi Bismarckovo politično čitanje in so zato sfzirirali še ene volitve na Češkem.

Kako pa Azija? V Zenevi gre spoznanje slabo od rok. Zdej je odletel v London še Eden in Molotovu se lahko zvrtil v glavi, če pogleda v razpoko, ki je zazijala med ZDA in Veliko Britanijo zaradi Indokine. Pravijo, da kaj takega še ni bilo po drugi svetovni vojni. Amerika bi rada svoj Anzus pakt (Avstralija, Nova Zelandija in ZDA) ojačila s paktom, ki bi povezal v vojaško zvezo Siam, Filipine, Formozo, seveda Francijo, Sing Man Ri pa je izjavil ameriškiemu obrambnemu ministru Wilsonu, ko ga je ta obiskal, da nanj tudi ne smejo pozabiti. Burma je na te Dullesove spletke že odgovorila, da je tak pakt sploh ne zanima, Angleži pa sodijo, da bi tak pakt brez Britanske skupnosti narodov nič ne pomenil, in k temu je malce priklimal celo Eisenhower. Angleži imajo hude pomisleke zaradi Formoze, ozirati pa se morajo tudi na Indijo, Pakistan in Ceylon. Menda je prav povedal Hugh Gait-skell, laburist, da bi jugovzhodni azijski pakt ne smel krepiti kolonializma. Laburistični famozni načrt o »blaginji in napredku kolonij« najbrž le ni samo volilni slager in Commonwealth je v primeri s kolonialno politiko iz Kippingovih časov vendarle napredek, ne glede na to, kaj pravijo katekizmi iz za železne zaves. Gotovo ni samo puhlo naključje, če Eden pismeno naproša Nehruja za posredovanje v Zenevi. Churchill ne smemo zameriti, če je nejevoljen nad separatnimi razgovori med ZDA in Francijo v Parizu in nad samovoljnimi ukrepanjem tam okoli Singapurja in Hong Konga. Dullesov zunanje politični koncept je, vse tako kaže, za Evropce pretečna hrana. Iz objektivnih razlogov, ali pa zato, ker

Zlet »Svobod« celjske kotline I. 1953 — Zbrani množici govori tov. Miha Marinko.

(Nadaljevanje s 1. strani)

KOMUNISTI IN „SVOBODA“

nost na potrebni višini. Naši ljudje so lačni duševne hrane. Naša kulturno-prosvetna društva skušajo to potrebo naših ljudi po duševni hrani zadostiti, kolikor le morejo. Zaradi tega prizadevanja naših kulturno-prosvetnih društev, zaradi množine relativno dobrih kulturno-prosvetnih prireditev, se naše ljudstvo ne zadovoljuje več z vsako duševno hrano. Naši ljudje imajo že svoj kulturni okus, so glede tega na svoj način že izbirčni. Ta kulturni okus sicer ni še zelo razvit, ni še na zelo visoki stopnji, vendar je že treba z njim računati in ga dalje razvijati. Tega dejstva se pri nas ne zavedajo še vsi. Imamo še taka kulturno-prosvetna društva, pa tudi Svobode, ki ne nudijo svojim članom in svojemu občinstvu najboljše duševne hrane, čeprav si večinoma nedvomno prizadevajo — to jim je treba priznati — nuditi s pomočjo predavanj Ljudske univerze in s pomočjo prireditev svojih amaterskih igralskih družin, pevskih zborov, orkestrrov, godb in z drugimi prireditvami pač največ, kar morejo ali kar si mislijo, da največ morejo. In če so njihove prireditve včasih na nižji stopnji nego bi želeli, je vzrok za to pripisati pomanjkanju sredstev, za katera se morajo nenehno boriti, in pa pomanjkanju znanja. Bolj žalostno je dejstvo, da imamo druge ustanove, ki razpolagajo z bogatimi sredstvi in ki jih trošijo za to, da nudijo prebivalstvu relativno slabo duševno hrano in premnogokrat tudi škodljivo. Med take ustanove spada tudi naš Radio, kjer se

nam po nedavnih izkušnjah ne prija, če neko nastopa vsemogočno kot pretendent za svetovno prevlado? Ali ne bi bilo popolnoma drugače, če bi se Evropa vdala?

Ce kanadski obrambni minister izjavlja, da se ob enem z ZDA stanovitno ukvarjajo z vprašanjem popolne obrambe Severne Amerike in da protiletalska obramba v ZDA in Kanadi že zdaj lahko uniči 90% sovražnih letal nad svojim nebotom, potem še bolj razume diplomatsko računico, po kateri se ravna ZDA. Toda za neznanke pri svojih računih so doslej vendarle iznašli še premalo enačb in še te imajo pomote.

Se nekaj drobnih: Abesinski cesar je preko Francije odpotoval čez atlantsko lužo; Guatemala je nabavila orožje na Češkem, Zahodna Nemčija je vdrla na kitajsko tržišče; kitajski minister Lej Jen Min je izjavil, da Kitajska trguje s 25 državami in da so vrata še odprta; v Maroku so Francozi odpoklicali Guillauma, da nekoliko ublaže položaj, podobno, kakor so storili v Tunisu; kandidat je bil celo Paul Naegelen, socialist, ki je kandidiral za predsednika republike; v ZDA imajo že četrtno podpisov za odpoklic Mc Carthyja, kar pomeni, da bo wisconsinski senator imel še vedno dovolj dela z rdečo nevarnostjo; v Srinagarju so se izrekli za priključitev k Indiji, Karači pa se o tem še ni nič izjavil; Indija je sklenila s Kitajsko pogodbo glede Tibeta in je Kitajska pri tem prvič odgnala »bambusovo zaveso«, ne da bi vprašala — vsaj tako pravijo — Kremelj; v Indokini pričakujejo novo ofenzivo, zato sta šla na inšpekcijo po nalogu obrambnega sveta v Parizu generala Ely in Salant; v Italiji levi demokristjan Gronchi snuje sodelovanje s socialisti zaradi socialnih in evropskih vprašanj; da ima prav, potrjujejo tudi bombe, vržene v Torinu na industrijsko zbornico; Sulzberger se je Titu opravičil, tako da je italijanska propaganda doživela v zadnjem tednu lepo število blamaž.

In če nam iz Zeneve poročajo, da je Ho Si Minhova družina bolj popustljiva kakor Baodajeva, ali ni to vendarle droben utrinek vere v napredek človeštva, v smislu humanizma? Vere? Anglež Gooch pravi, da je taka vera podobna veri v božjo previdno ali posmrtno življenje. Naj mu bo! Toda, da je napredek dejstvo človeške zgodovine, priznava celo sam, čeprav njegova skepsa ni daleč od Crocejevih trditvev. Skrbi ga večnost napredka, namesto da bi razmišljal o napredku v naših časih.

T. O.

POTI, KI VODIJO NA OSTROŽNO, BO TREBA POPRAVITI

Ker se vedno bolj bliža dan, ko bo 5. septembra na Ostrožnem velika manifestacija štajerskih partizanov, bo treba misliti tudi na ureditev vseh dovoznih cest in poti. Prav gotovo bodo v slavnostnih dneh udeleženci proslave uporabljali poti, ki veže Ložnico z Babnim in ki pelje mimo posestnika Klinarja. Ta posestnik ima prav ob poti kozolec, ki se bo vsak čas podrli. Zato je najbolje, da ga odstrani sam, ker je kozolec neuporaben. Pot, ki veže omenjene vasi pa bi bilo treba posuti z drobnim gramozom ali peskom.

DOBRO PRIPRAVLJEN IN KVALITETNI SESTANEK SZDL V I. ČETRTEI

Pretekli teden je bil sestanek organizacije SZDL v prvi četrti. Sestanek, ki ni dolgo trajal in na katerem je bila še kar zadovoljiva udeležba je bil vsebinsko zelo bogat in zanimiv.

Sekretar organizacije tov. Oskar Naglav je v zgoščenih obliki dokaj dobro prikazal politične dogodke v svetu ter s temi v zvezi stališče naše države. Za njim je govoril pravni referent pri Zavodu za socialno zavarovanje v Celju tov. Hrašovec, ki je zelo nazorno osvetlil in pojasnil vse glavne značilnosti ter prednosti socialnega zavarovanja pri nas v primerjavi z drugimi državami ter glavne momente novega zakona o socialnem zavarovanju, katerega osnutek sedaj pretresajo na terenu.

Kot gost se je sestanka udeležil tudi predsednik Celjske »Svobode« tov. Andrej Svetek, ki je orisal revolucionarno delo društev Svobod pred vojno ter njihovo poslanstvo danes, ko delavec sam upravlja s proizvodnjo. Razprava, ki je sledila, je v glavnem obravnavala priprave za Kongres Svobod v Celju. Sklenili so, da bodo v počastitev kongresa olepšali stanovanja ter da se bodo v čim večjem številu udeležili prireditev in povorke v kongresnih dneh.

nja, ki se ne morejo odvaditi komandiranja od zgoraj. Tudi to je dokaz, kako trdovratno se stare navade držijo ljudi. Seveda tudi komunistov. Imamo namreč Svobode, kjer še do danes niso izvolili svojih delegatov za kongres Svobod, ki bo 29. in 30. maja t. l. v Celju. Niso jih pa še izvolili samo zaradi tega, ker so komiteji ali posamezni komunisti mnenja, da morajo oni odločiti, katere odbornike ali člane bodo poslane Svobode na kongres Zveze kot svoje delegate.

Zaradi prepričlega števila delavcev in komunistov v nekaterih Svobodah prevladujejo v takih Svobodah malomeščanski elementi in je zagledelj tudi program njihove dejavnosti primeren miselnosti takih elementov.

Tu bi rad poudaril samo dejstvo, da imamo kraje, kjer se komunisti odklonilno obnašajo do Svobod in kraje, kjer imajo celo organi ZK, t. j. komiteji, odklonilen odnos do dejavnosti Svobod in do dejavnosti vseh ostalih kulturno-prosvetnih društev. Odklonilno stališče komunistov do Svobod in do ostalih prosvetnih društev utegne biti seveda le izraz njihovega nerazumevanja kulturno-prosvetnih potreb, izraz nerazumevanja dejstva, da bi brez te kulturno-prosvetne dejavnosti, brez našega kulturno-prosvetnega prizadevanja bilo naše prizadevanje na gospodarskem poprišču, prizadevanje za dvig našega gospodarstva izredno težje.

Uspehi morejo biti samo rezultat dela; rezultat vztrajnega in intenzivnega dela.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR CELJE

s ponosom sprejema delegate II. kongresa „Svobod“
v svobodnem in delavskem Celju.

Hkrati pozdravlja kongres kot važen mejnik v razvoju

socialistične zavesti ter kulturne ravni

delavskega razreda,

ki je s svojimi rokami zgradil

današnji dan

(Nadajevanje s 1. strani)

Kongres Svobod v Celju bo velika manifestacija slovenskih delavcev

INTERVJU S PREDSEDNIKOM SVOBODE IZ CELJA TOV. ANDREJEM SVETKOM

je pravice tudi v najbolj težavnih trenutkih. V teh družstvih so dobivali delavci tisto moč, ki so jo imeli partizani, ko so se v najbolj težkih časih s pesmijo na ustih še z večjim borbenim poletom vrgli na sovražnika, ker so imeli globoko vero v svojo zmago.

Omenili ste, da so bili včlanjeni v Svobodo tudi nameščenci in izobraženci. Kakšne cilje so oni zasledovali?

Poleg delavcev in naprednih izobražencev, ki so se borili proti domačim izkoriščevalcem, so bili takrat včlanjeni v Svobodo tudi nameščenci, ki so bili toliko pogumni, da so se upali sodelovati v vrstah Svobod. Zadnja leta pred vojno, pa tudi že prej, 1935. leta, ko je bil v Celju vseslovenski kongres Svobod, so s Svobodo delovali tudi nacionalno zavedni celjski meščani. Ti so

dill julija 1935 velik vseslovenski zlet Svobod v Celju. To je bila največja manifestacija delavske kulture in hkrati delavske borbe proti takratnim izkoriščevalcem. Med najvidnejšimi voditelji Svobode v Celju so bili takrat Franc Leskošek, Slavko Šlander, Peter Stante in Ubojčić, ki so bili istočasno tudi najvidnejši partijski funkcionarji v illegali. Tega zleta se je udeležilo okoli 14 tisoč najzavednejših slovenskih delavcev. Na zletu je govoril tudi tov. Franc Leskošek. Njegov revolucionarni govor ni bil vseh takratnim oblastnikom, zato so po tem dogodku prepovedali nadaljnji obstoj Svobod. Vendar s tem delavskih težajev niso zatrli. Delavstvo je še nadalje in še bolj čvrsto nadaljevalo svoj boj proti domačim izkoriščevalcem in fašizmu, zlasti v narodnoosvobodilni borbi, ki je bila hkrati

in stopili smo z velikim korakom naprej. Delavski razred sam upravlja s proizvodnjo, zato mu je potrebna vsepobna in strokovna izobrazba, brez katere napredka ne more biti. Pri tej vzgoji našega delavca pa ima veliko vlogo ravno Svoboda, ki ga politično, gospodarsko in kulturno dviga, da bo lahko kot vsestransko razgledan človek z uspehom upravljal s proizvodnjo ter se tudi uveljavljal kot najbolj napreden element v družbi.

Sedaj je v Sloveniji že 135 društev Svobod, v katerih je včlanjenih okrog 50 do 60 tisoč delavcev. Do sedaj so se društva v glavnem bavila z organizacijskimi vprašanji ter z razširjanjem dela v družstvih. Odslej pa bodo svoje delo posvetila vsebinskemu poglobljanju in kvaliteti dela. Smernice za bodoče delo pa bo prav gotovo nakazal kongres Svobod v Celju.

Kako udeležbo predvidevate na kongresu Svobod in kako bodo Celjani sprejeli goste?

Kongres Svobod se bo udeležilo okrog 400 delegatov in 100 gostov iz vse Slovenije. Ker bo pa to hkrati velika manifestacija vsega slovenskega delavstva z internacionalnim poudarkom, pričakujemo, če bo lepo vreme, veliko število delavcev iz vseh krajev Slovenije, zlasti pa iz bližnjih industrijskih in rudarskih centrov. Ker se je Celje prav lepo izkazalo že 1935. leta na zletu Svobod, ker se je dobro izkazalo za časa narodnoosvobodilne borbe, se bo prav gotovo lepo izkazalo tudi te dni. Po pripravah sodeč bo Celje v svojem okrašenem in svečanem izgledu prav lepo in gostoljubno sprejelo svoje goste. Tradicija celjskih delavcev bo tudi te dni oživila in prepričan sem, da bodo dolge povorkke delavcev, ki bodo v četrstopenjskih korakih po ozaljšanih celjskih ulicah dale dostojen izraz delavske kulture, ki se širi in razvija pod okriljem »Svobod« v svobodni domovini v korist in za blaginjo našega delovnega človeka.

Zlet »Svobod« leta 1935 je bil mogočna manifestacija kulture in revolucionarne moči delavskega razreda.

uvideli nevarnost nemškega fašizma, zato so se proti njemu skupno s svobodaši tudi borili, seveda ne iz razrednih, temveč predvsem iz nacionalnih pobud. To sodelovanje se je posebno kazalo ob priliki zleta Svobod v Celju leta 1935, ko so meščani v znak solidarnosti okrasili hiše ter sodelovali v povorki.

Ali bi hoteli povedati nekaj o zletu Svobod v Celju 1935. leta?

Takrat je diktatura protiljudskega režima v zatiranju delavskega razreda dosegla vrhunec. Da bi delavci v Sloveniji dali duška svojim borbenim težnjam, so v znak demonstracije prire-

volucija delavskega razreda.

Kakšno vlogo imajo društva Svoboda danes, ko je delavski razred v revoluciji izvojeval svojo zmago?

Mnogi na prvi pogled menijo, da danes Svobode ne morejo imeti tiste revolucionarnosti kot nekdanj, ker je pri nas izkoriščevalski razred strrt. V tem pogledu to drži. Vendar delavci danes s Svobodo ravno tako najdejo revolucionarno torišče svojega dela. Prevzeli smo od bivših oblastnikov neljubo dediščino, kmetijsko in industrijsko zanemarjeno državo, ki je bila podobna bolj kolonialni deželi. Po vojni je ta zaostalost, zlasti v industriji premagana

Ljudskoprosvetni delavci - Kongresu „Svobod“

V času, ko se v naši osvobodjeni, ožji domovini drugič zbiramo, da ocenimo uspehe delavske prosvetne društev »Svoboda«, ki so pred dvema leti, gradeč svoj cilj na tradicijah pogumnih delavskih društev iz kapitalistične Jugoslavije, znova oživila, toplo čestitamo vsem borcem za resnično delavsko kulturo, k njihovem uspehu. Hkrati s čestitkami izražamo željo, da bi svetle tradicije delavske kulture, pomnožene z novimi kulturnimi pridobitvami in delovnimi izkušnjami, prezele slehernega našega delovnega človeka, ga kulturno obogatile ter s tem dvigale njegovo samozavest in vero v svetlejšo bodočnost.

Zelimo, da bi II. kongres Zveze »Svobod« začrtil tak delovni program, ki bo še bolj okrepil socialistično zavest slehernega našega človeka in dal naši kulturi pečat resnične delavske kulture.

Teh želja prežeti vabimo članstvo vseh kulturnoprosvetnih društev, da se udeleži velikega zleta »Svoboda«, ki naj bo veličastna manifestacija borcev za socialistično kulturo in obenem izraz naše nepremagljive volje, zaživeti socialističnega človeka vredno kulturno življenje.

Okrajni odbor Ljudske prosvete Celje

Take pritožbe tudi nekaj povedo

»Podpisana N. N. vlagam pritožbo zaradi odpusta iz službe pri Vašem podjetju.

Utemeljitev.

Dne 19. 10. 1953 sem bila sprejeta na delo pri Vašem podjetju - tovarni kot časna delavka in to pogodbeno. Dne 19. 1. 1954 sem bila odpuščena z utemeljitvijo »pomanjkanja dela v tovarni«. Morala sem zapustiti delo, čeprav sem od tega dne brez vsakega zaslužka; znano vam je tudi, da sem brez premoženja in pri sorodnicah, ki je sama dninarka, v tujem stanovanju.

Doslej sem to potrpehla, čeprav zelo težko, vendar se sedaj pritožujem, ker vidim, da ste med tem časom, kar sem jaz odpuščena, sprejeli novice in še celo take, ki imajo doma premoženje, kot n. pr. N. N., ki je od hiše, kjer so štirje delavci s stalnim zaslužkom, poleg tega pa imajo zemljo, da redijo po dve kravli. Torej takšen primer mi je dal povod, da se pritožim, ker če je delo za ene, ki imajo boljše življenjske pogoje kakor jaz, ki sem brez staršev pri tujih ljudeh, potem upam, da ni to resna utemeljitev, da je pomanjkanje dela. Res je, da sem bolj slaba na oči, da moram nositi očala, kar pa me pri delu ni toliko oviralo, da bi me morali

zaradi tega odpustiti, saj si temu nisem sama kriva, vendar pa zaradi tega nisem manj vredna državljanica, kakor ostali delavci.

Ponovno prosim delavski svet, da me sprejme nazaj na delo, saj sem in bom izpolnjevala vse zahteve, ki so v tem okviru delavcem predpisane.

V kolikor me nazaj na delo ne sprejmete, pa prosim, da mi vsaj odpišete, ker brez dela in zaslužka mi je življenje nemogoče.

Sprejemanje ljudi v podjetja in odslavljanje le-teh iz kakršnih koli vzrokov ne more in ne sme biti zgolj formalnost. Gre za živega človeka z vsemi njegovimi lastnostmi in težavami, ki jih v nobenem primeru ne smemo prezreti. Kar postavimo se v položaj takih ljudi, pa bomo verjetno na ta vprašanja drugače gledali in jih lepše reševali.

Za navedeni primer je potrebno poudariti še to, da bi bila tovarišica, ki je bila sprejeta kot novinka v podjetje in je nihče ni opozoril na razne nevarnosti, zaradi tega kmalu izgubila svoje življenje. Zaradi nezaprteh vrat pri votlini za dvigalo in zaradi slabe razsvetljave je padla v globino in le po naključju je ostala pri življenju. Ali je morda zaradi tega bila potem odpuščena?

Prvi kongres »Svoboda« je bil leta 1932 v Trbovljah: Slike od leve na desno (zgoraj) Tov. Miha Marinko govori zbrani množici — Nastop telovadnih oddelkov (spodaj). Nastop združenih pevskih zborov »Svoboda« — Koroška folklorna skupina.

Društvo Svoboda v Rogaški Slatini žanje že lepe uspehe

Delavsko-prosvetno društvo Svoboda v Rogaški Slatini ima za sabo lepo in bogato tradicijo. Svoboda je bila ustanovljena marca meseca leta 1927, takoj ko je začela obratovati steklarna. Ustanovili so jo delavci iz Zagorja in Hrastnika, kjer so Svobode že uspešno delovale. Delo v društvu takrat ni bilo lahko, saj je bila Rogaška Slatina znana kot klerikalno in nemčurško gnezdo. Delavci, včlanjeni v Svobodo, so za dviganje proletarske kulture in socialistične zavesti ustanovili krožek, ki je skrbel za globa predavanja. Med predavatelji je predaval tudi profesor Tepli iz Maribora in pokojni Ivan Vuk. Od predavanj so bila zlasti zanimiva predavanja o fašistični Nemčiji in Italiji ter o nastanku življenja.

Takratna Svoboda je imela tudi pevski zbor, dramski odsek, mladinski dramski odsek in tamburaški odsek. Predsednik društva je bil Franjo Lipušek, ki je bil leta 1942 v Celju kot talec ustreljen. Svobodaši iz Rogaške Slatine so se leta 1935 udeležili tudi velikega zleta Svobod v Celju, nakar so Svobodo razpustili. Namesto nje so ustanovili novo društvo »Vzajemnost«.

Sedanja Svoboda v Rogaški Slatini uspešno deluje in ima moški, ženski in mešani pevski zbor. Za ubrano petje je

bil pevovodja Ulaga nagrajen od okrajnega odbora ljudske prosvete. Odlični pionirski orkester bo nastopil 29. maja na Kongresu Svobod v Celju. Uspešno ga vodi dirigent Nevšimal, Svoboda ima tudi dobro godbo na pihala, pozimi pa so ustanovili tamburaški zbor, ki je že uspešno nastopal.

Ponos Svobode v Rogaški Slatini pa je zlasti lepo urejena in bogata knjižnica, ki ima širok krog bralcev. Pozimi je bila knjižnica preurejena. Od osvoboditve uspešno vodita knjižnico tov. Glinskova in Verkova. Lanj je rogaška Svoboda priredila kulturni teden, na katerem so nastopili vsi odseki, kot gost pa je sodeloval pevski zbor Svobode iz Trbovelj. Ob zaključku tedna so razvili društveni prapor, ki bo tudi 30. maja v Celju ponos in zmagoslavno plapolal.

Da je Svoboda v Rogaški Slatini doslej tako zavidljive uspehe gre največ zaslugi upravnemu odboru, zlasti pa njenemu agilnemu predsedniku tovarišu Kostanjevcu, dalje tovarišu Cvahetju, profesorju Kolarju in drugim. Rogaški Svobodaši bodo še krepkeje poprijeli za delo, saj hočejo čimprej doseči, da bo njihova Svoboda med prvimi činitelj pri dvigu delavske kulture v Rogaški Slatini.

Beno Jugovac

Celjska mladina

V ZRENJANINU

V četrtek zvečer smo se zbrali na celjskem kolodvoru, da odpotujemo v Zrenjanin. To dolgo pot smo si zbrali posebej zato, da še močneje utrdimo bratstvo in enotnost naših narodov. Na vlaku smo se udobno razporedili in kmalu nato se je naše »potovalno razburjenje« poleglo. Kakšna je bila vožnja ponoči, ne morem povedati, ker sem z drugimi vred zaspala. Proti jutru pa je postalo na vlaku zopet živahno. Napočil je dan. Njegov prihod smo pro-

slavili s pesmijo. V prijetnem razpoloženju smo se približali Beogradu. Tov. Ljuban, ki je že večkrat potoval po teh krajih, nam je kar naprej pojasnjeval in nam vzporedno z razlago, pripovedoval doživljaje iz svojih potovanj. Za dobro voljo pa je skrbel vedno razpoloženi Franček. V prijetnem razpoloženju smo se približevali Beogradu. Kako veličasten je bil pogled na naše glavno mesto.

V Beogradu smo izstopili in se »napotili na Kalemegdan, od koder smo si ogledali mesto, veliko Donavo, po kateri plovejo rečne ladje. Ogledali smo si še vojaški muzej, palačo predsedstva — mogočne skupščine in še razna druga večja poslopja. S slovensko pesmijo smo se v petek ob 11 poslovlili od jugoslovske metropole — prestolnice.

Približali smo se Zrenjaninu. Vsi smo bili nekako na »trnih«. Vožnja z vlakom se je vlekla kot gumijasta nitka, toda bilo je le konec. Zaslišali smo rahle glasove godbe, ki se nam je vedno bolj približevala. Vlak je ustavil. Pomislite, mladinci iz Zrenjanina so nas pričakali z godbo. Bilo jih je nepregledna množica. Tudi mi smo izstopili s pesmijo. Zapeli smo jim lepe slovenske pesmi. Odpejali so nas na telovadišče, kjer smo se porazdelili v skupine.

Kamor smo prišli, so nas sprejeli z gostoljubnostjo. Bili smo presenečeni, kajti takšnega sprejema nismo pričakovali. Ze tisti večer je bila akademija pred 3500 gledalci. Ne morem vam povedati, s kakšnim navdušenjem in odobravanjem je bil sprejet naš spored. Tudi druge kulturne skupine niso zastajale. Naslednji dnevi so bili posvečeni izključno fizikturnim tekmovanjem, katerih pokrovitelj je bil Svetozar Vukmanović-Tempo. V košarki, roketu, odbojki, namiznem tenisu, nogometu in lahki atletiki so se pomerili mladinci in mladinke iz Zrenjanina, Tuzle, Osjeka in Celja. Ob zaključku se je tov. Ljuban zahvalil v imenu nas vseh za gostoljubnost, naša mladinka pa je s posredovanjem predsednika mladinke poklonila vseh mladini Zrenjanina šopek cvetic, kot znak slovenstva. Po razdelitvi nagrad in diplom (bilo jih je veliko), so nam na čast priredili »igranku«, na kateri smo se prav prijetno zabavali. Težkih src smo se poslovili od naših tovarišev. Obljubili pa so nam, da bodo v enem izmed prihodnjih let vrnili obisk. Bili smo jim od srca hvaležni.

S. Z.

ŠTAJERSKA V BORBI

5. septembra letos bo na Ostrožnem pri Celju veličastno partizansko zborovanje »Štajerska v borbi«. To zborovanje bo zbor vseh borcev enot NOV in POS, ki so se borili na področju IV. operativne cone, političnih delavcev s terena, vseh borcev iz Štajerske, ki so se borili v NOV in POS na ostalih področjih naše republike ter v enotah NOV in POJ bratskih republik. Nadalje bo to zbor vseh izseljencev in internirancev, ki jih je okupator izselil ali interniral s področja IV. operativne cone.

Pripravljalni odbor za proslavo »Štajerska v borbi« poziva vse borce partizanskih enot iz Štajerskega in Koroškega (XIV. divizije, brigad — Šlandrove in Zidanškove, odredov — Kamniško zasavskega, Lackovega, Kozjanskega, Vzhodno- in Zahodno-koroškega, Kokrškega, Pohorskega, Prekmurškega, enot VDV, borcev kurirskih rekehjnih stanic, partizanskih bolnišnic, tiskarn, delavnic itd.), nadalje vse politične aktiviste, internirance in izseljence, naj se te svečane proslave udeleže.

V ta namen naj si vsi tovariši, bivajoči na Štajerskem in Koroškem, na katere se nanaša gornji poziv, pošljejo na sedeže Zveze borcev svojih okrajev naslednje podatke:

1. Ime in priimek ter partizansko ime.
2. Kdaj je vstopil v NOV, odnosno postal politični aktivist na terenu, bil izseljen ali interniran ter do kdaj.
3. katerim zgoraj navedenim enotam oziroma organizacijam je pripadal (brigadi, odredu itd.). Če je bil aktivist, kje je bilo njegovo delovno področje.
4. Kakšen položaj, funkcijo ali čin je imel.
5. Katera odlikovanja ima.
6. Točen naslov sedanjega bivališča.

Na osnovi navedenih podatkov se bodo bivši borci in aktivisti porazdelili v tiste enote, v katerih so se nahajali ob vstopu v NOV in POS na področju Štajerske in Koroške.

Bivši borci, ki niso vstopili v NOV in POS na področju Štajerske in Koroške, pa so se borili na tem področju, se bodo razporedili v enote, ki so se nahajale na tem področju.

Iz bivših borcev ter političnih aktivistov Štajercerov in Korošcev, ki so se borili v NOV in POS v ostalih krajih LRS in FLRJ, se bo za zbor formirala posebna enota.

Ker je mnogo tovarišev iz zgoraj navedenih enot v ostalih okrajih Ljudske republike Slovenije, v ostalih republikah ter enotah JLA, naj omenjene podatke pošljejo na naslov: Glavni odbor Zveze borcev LRS, pripravljalni odbor »Štajerska v borbi«.

Ti podatki naj se pošljejo najkasneje do 15. junija 1954.

Ljubljana, 11. maja 1954.

Glavni odbor Zveze borcev Slovenije
Pripravljalni odbor

Štajerska V BORBI

OKUPATOR IZSELJUJE

Težišče odgovornosti za uspeh proslave na Ostrožnem leži predvsem na celjskem okraju

V ponedeljek se je sestel okrajni štab za organizacijo proslave »Štajerska v borbi« na Ostrožnem. Sestanka se niso udeležili vsi člani štaba, zato je treba takoj v začetku poudariti, da je predstoječa proslava naložila težišče odgovornosti ravno na Celje in celjski okraj in da bo moral štab z vsemi silami in vso resnostjo prijeti za krmilo. Vsaka površna dejavnost posameznika bi lahko v mnogem oslabila končni uspeh.

Štab je ugotovil, da je še vedno maloštevilni, zato bo v svoj krog izvolil še nekaj starih borcev. Okraj so razdelili na sektorje. Ustanovljeni so sektorski štabi za Celje, za sektor Laško, za Kozjansko, za Savinjsko dolino, za Vitanje, za konjski okoliš, za šentjursko okolico in za predel Rogaske Slatine. Sektorski štabi so ponekod postavili občinske štabe. Le-ti so postavljeni že na Planini, v Rogaski Slatini in okolici, v Savinjski dolini in še ponekod. Štab je sklenil, da na Kozjanskem ne bo centraliziral dela v sektorskem štabu, ker je teren raztresen, temveč bo delo utrdil predvsem v občinskih štabih. Morda bo tudi kje drugje kazalo postopati na podoben način.

Naloga občinskih in sektorskih štabov bo predvsem v mobiliziranju prebivalstva za udeležbo. Poleg tega bodo v predpripravi organizirali občinske proslave. Tam, kjer časovno vpadajo občinski prazniki, bodo le-ti hkrati tudi lokalne proslave »Štajerske v borbi«. V dotičnih krajih, kjer so občinski prazniki že bili, ali pa bodo proslave na Ostrožnem, bodo organizirane

Spominna svečanost pri Sv. Jederti nad Laškim

V nedeljo, 23. maja 1954 je imela mala vas Sv. Jedert lepo prisočno in skromno slavo. Odkrili so spominno ploščo padlim borcem, talcem in umrlim znancom.

Na veliki marmornati plošči, ki je vzdana na gasilskem domu, je vklesanih zlatimi črkami 33 imen. To so imena borcev, ubitih talcev, izmučenih internirancev in v tujino pregnanih umrlih izgnancev. Vsa srenja je zastopana, vsi stanovi, delavci, kmetje, izobraženci. Lepa slika enotnosti in nacionalne zavednosti tamkajšnjega prebivalstva v času NOB.

Ob desetih dopoldne se je pred družnim domom zbrala množica gostov, domačinov, svojcev žrtev fašizma. Videl si več odlikovancev, nosilcev Spomenice, zveznega poslanca Heleno Borovšakovo, zastopnike in odbornike Zveze borcev in druge.

Ob zvokih koračnice se je povorka pomaknila proti gasilskemu domu. Tov. Pelko je v imenu Zveze borcev pričel slavnostno zborovanje. Pozdravil je vse navzoče goste ter zbrane domačine, nakar sta tovariša Mokotar in Diaček odkrila spominno ploščo. Nato je spregovoril tov. Diaček Lobje, ki se je v svojem govoru kot domačin spomnil tistih težkih dni, ko so gorele slovenske vasi, ko so romale dolge kolone Slovencev v znana okupatorska taborišča, dnevov, ko so padali pod strelišč nečloveškega osvajača zavedni sinovi našega naroda za svobodo. Svoj govor je zaključil s pozivom na delo za čim hitrejšo izgradnjo naše socialistične Jugoslavije.

Med raznimi pozdravnimi govori, ki so jih imeli zastopniki raznih organizacij, so nastopili pevski zbori, godba iz Laškega je igrala partizanske pesmi in žalostinke. Zelo prikupen je bil nastop pionirjev s pesmijo in z zborno recitacijo. Na koncu proslave so svojci žrtev in zastopniki organizacij položili vence na prostor pred spominno ploščo. V trenutku je bil prostor ena sama greda cvetja in zelenja.

V temnih nočeh pa bo mimoideče opozorila goreča plamenica na žrtve, ki so izgorele v ljubezni do takrat trpeče domovine, ki nam kličejo s pesnikom Kajuhom: »Veš, mama, lepo je živeti, toda za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti.«

proslave s pomočjo okrajnega štaba, ki bo preskrbel za udeležbo kulturnih ekip.

Sektorski in občinski štabi morajo takoj začetki zbirati podatke pri borcih, ki so se udeležili narodnoosvobodilnega gibanja na Štajerskem in v štajerskih brigadah ter odredih. Njih naloga je, da bodo pravočasno vedeli za število udeležencev na Ostrožnem, tako da bo odbor za promet lahko usmeril dovoljno število vozil za prevoz. Občinski štabi bodo morali skrbeti za odkrivanje spominskih plošč, za ureditev grobišč in za primerno okrasitev vasi, krajev in trgov, zlasti onih, ki ležijo ob glavnih prometnih žilah, koder se bodo vozili udeleženci.

Kar se prevoza tiče, je treba opozoriti podjetja, da ne planirajo prevoz svojih članov s avtomobili, če je prihod v Celje omogočen z vlaki. Podjetja bodo morala posoditi motorna vozila okrajnemu štabu, da bo mogoče prepeljati na proslavo tiste ljudi, ki nimajo železniške zveze s Celjem. Predvsem so to kozjanski, obsoletski, vitanjski in konjski predel.

Proslava na Ostrožnem bo hkrati velika kulturna manifestacija

V torek je bil v Celju sestanek štaba za kulturne prireditve v okviru proslave »Štajerske v borbi« in predstavnikov štajerskih okrajev. Sestanek je vodil tov. Apih iz Ljubljane, navzoči pa so bili še tov. Janko Liška, predsednik Glavnega odbora Ljudske prosvete, tov. Radovan Gobec, tov. Skrabar, urednik »Tovariša« in zastopniki okrajev Celje, Soštanj, Ptuj, Trbovlje, medtem ko predstavnik Maribora, Slovenj Gradca, Krškega in Prekmurja niso bili navzoči.

Na tem sestanku so se domenili, kako naj bi izgledal okvirni program obproslavi »Štajerske v borbi« na Ostrožnem. Podrobnosti niso mogli določiti, ker zastopniki okrajev niso imeli konkretnih predlogov, kako se bodo njihove kulturne ekipe pripravile za ta dogodek.

Kot si ne moremo zamišljati partizanske gibanja med narodnoosvobodilno borbo brez kulturnega delovanja partizanskih enot po terenu, tako bo tudi na proslavi Štajerska v borbi kulturni del zavzemal zelo važno mesto.

Ze pred praznikom na Ostrožnem bodo sodelovale razne kulturne ekipe, med temi na Štajerskem znana kulturna ekipa IV. operativne cone, ki jo je vodil tov. Radovan Gobec. Te ekipe bodo v maršruti obiskovale znane partizanske kraje.

V okviru proslave na Ostrožnem bi kazalo urediti razstavo zgodovinskega materiala NOB na Štajerskem

Zelo primerno bi bilo, če bi za 5. september uredili v Celju razstavo zgodovinskega gradiva iz NOB na Štajerskem. Celje v svojem NOB oddelku Mestnega muzeja premore lepo število takega materiala. NOB oddelki so tudi v Ptuj, Mariboru, na Koroškem in morda še kje. Bilo bi primerno, če bi najvažnejši material iz teh muzejev zbrali na enem mestu v Celju in tako udeležencem nudili lepo priliko, da si ogledajo vse te zgodovinske dragocene. NOB oddelki v Mestnem muzeju je vsekakor premajhen. Morda bi se za tako razstavo dalo urediti nekatere prostore v poslopju II. gimnazije ali pa v mali dvorani in stranskih prostorih hotela Union. Razstavo bi ne bilo treba opremiti preveč razkošno. Mogoče jo je urediti s skromnejšimi sredstvi tudi zadovoljivo.

Na Ostrožnem se bo kulturni spored pričel že v soboto popoldne pred 5. septembrom. Sodelovale bodo godbe, pevski zbori, mariborska opera s »Prodano nevesto«, gledališča in gledališke skupine iz štajerskih mest in okrajev, folklorne skupine, telovadno društvo »Partizan« itd.

Če bo mogoče urediti primerne odrede, bodo to pot nastopili združeni pevski zbori in združene godbe. Tov. Gobec bo v tem primeru zbral v enoten pevski zbor okoli 4000 pevcev in nad 500 godbenikov. S tem bo poudarjena štajerska značilnost, saj vendar Štajerska po petju najbolj slovi.

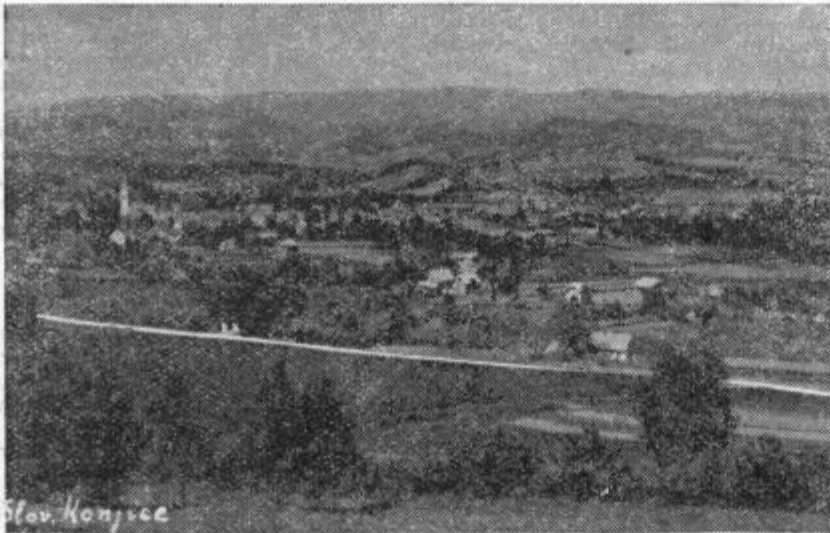
Ker bo na Ostrožnem veliko število ljudi, centralne prireditve ne bodo mogle zajeti vseh udeležencev. Zaradi tega bodo po vzoru prejšnjih proslav (Dolenjske Toplice, Okroglica) postavili še manjše odrede, kjer bodo nastopale skupine iz štajerskih okrajev. V Mestnem gledališču bo ta dan Kajuhov večer, ki ga bodo izpolnjevali nastopi recitatorjev in pevcev.

To je seveda le nekaj bistvenih podatkov o predstoječi proslavi na Ostrožnem. Podrobnosti in dokončen program bo mogoče objaviti šele potem, ko bodo vse ekipe pripravile svoje nastope in ko bo odbor le-te vskladil.

V SLOV. KONJICAH IN OKOLIŠKIH VASEH SE ŽE PRIDNO PRIPRAVLJAJO ZA PROSLAVO ŠTAJERSKIH PARTIZANOV

Ze dalj kot mesec dni se v Slovenskih Konjicah vrše prve priprave za proslavo »Štajerska v borbi«. V aprilu je bil postavljen sektorski štab, ki ga vodi tov. Mraz, njegovo področje pa za-

jema razen konjske še sosednjo zreško in loško občino. Ob pomoči članov tega štaba so bili postavljeni tudi že občinski štabi in večina vaskih, v katerih delajo bivši borci ter politični aktivisti.

Slav. Konjice

Občinski štab v Slov. Konjicah je spričlo številnih nalog sklenil, da bo vaškim štabom nudil vso pomoč za neposrednim obiski na terenu. Razen tega pa bodo zbrali podatke borcev in aktivistov iz teh vasi, pri čemer bosta pomagali še ZB in SZDL. Menili so tudi, da je že sedaj potrebno približno ugotoviti udeležbo ter na ta način osigurati prevozna sredstva. Večina udeležencev se bo vozila s kamioni in vlaki, mladina pa tudi s kolesi, iz vasi pa z

V zadnjem desetletju pred Hitlerjevo okupacijo Štajerske je imelo Celje s svojim zaledjem prvenstveno vlogo v vsem progresivnem delu.

Letos mineva 19. obletnica, odkar je Celje z vseslovenskim izletom Svoboda obrnilo nase pozornost vsega delavskega gibanja v bivši Jugoslaviji. To je bila najmočnejša manifestacija delavskega gibanja v Sloveniji sploh. Da je bilo ravno Celje izbrano za to veličastno manifestacijo, je predvsem vzrok v tem, da je imelo najmočnejše delavsko zaledje, močno in sposobno organizacijo. Na tej manifestaciji delovnega ljudstva sta bila navzoča tudi organizatorja in prvoborca tov. Leskošek Luka in Maček Matija.

Dne 24. XI. 1936 se je vršil v Celju sestanek predstavnikov takratnega naprednega progresivnega časopisja. Na tem sestanku je bil sklenjen sporazum o izdaji skupnega lista. Ta dogovor se je imenoval Celjski dogovor. Ob koncu poletja 1939 se je vršilo v Celju zborovanje delegatov Slovenskega kmečkega delavskega gibanja s tov. Leskoškom in dr. Kukovcem na čelu. Na tem sestanku so se delegati zedinili za skupno progresivno gibanje, ki se naj imenuje Zveza delovnega ljudstva.

To so bili vidni znaki ogromne moči, ki jo je vodila Partija po svojih zastopnikih.

Vzoredno z razvojem delavskega gibanja pa zasledimo že v Avstriji močno nemško nacionalno gibanje. Na teh predelih se je vršilo pomembnejše, ki je zavzelo velik obseg. Mnogim je še v

organizacija Kulturbunda na Štajerskem se je bavila poleg njihovih »kulturnih« zadev, ki so bile v glavnem le krinka, še s podtalnim rušilnim delom. V Celju je bilo mladinsko središče Kulturbunda za Štajersko z mladinskim vodjem Seppom Jellenzom, o katerem vedno mnogo povedati zaporniki v Starem piskru. V tej dobi je bila v Kulturbundu spretno zamaskirana peta kolona, ki je imela v Celju glavni obveščevalni center za vso takratno Spodnje Štajersko. Maribor je imel v tej dobi politično, Ptuj pa gospodarsko vodstvo Kulturbunda na Štajerskem.

Popolnoma razumljivo je, da je okupator takoj po zasedbi polagal veliko važnost, odnosno posebno pažnjo tem predelom. Ravno zaradi tega so se na celjskem območju izvrševali posebno strogi ukrepi, ki naj bi bili za vzgled vsemu ostalemu okupiranemu ozemlju.

Velik del tega gorja je treba pripisati ravno peti koloni in njenemu obveščevalnemu centru v Celju.

Tako je imel strokovnjak za germanizacijo in za časa okupacije strokovnjak za izseljevanje na Spodnjem Štajerskem dr. Carstani in Gradcu lahko delo. Res ni bila majhna stvar, ki jo je obveščevalni center v Celju izvršil v kratkem času: popolna in podrobna kartoteka o vseh ljudeh, ki po njihovih pomih niso bili zanesljivi. Bilo je mnogo primerov, ko so prve dni po okupaciji začeli zapirati, da so iskali zavedne Slovence, ki so umrli že pred nekaj leti.

Zbirališče izseljencev v celjski okoliški šoli

spomenu borba za slovensko šolstvo v Celju in s tem v zvezi delovanje Südmarke in Schulvereina. V bivši Jugoslaviji se je njihovo razdiralno delo nadaljevalo in se podtalno stopnjevalo v Kulturbundu. Njegov močan razdiralen vpliv se je pokazal ob razsulu bivše Jugoslavije.

Protestantizem, ki je vsestransko pomagal graditi na tem ozemlju most na Jadran, je bil tudi nosilec te velikonemške ideje. Njegov glavni organizator je bil pastor May z množico gospodarsko dobro stoječih trgovcev, obrtnikov in priseljenega uradništva. Izredno važna vloga v tej dobi je igral tudi njihov časopis Deutsche Zeitung z glavnim urednikom Franzem Schauerjem, ki je bil nekaj časa tudi njihov poslanec v skupščini v Beogradu, Or-

Kdo je pripravil in vodil izseljevanje na Štajerskem? Odgovor nato vprašanje je v »Pregledu važnejših dogodkov in borb v letu 1941–1945« v Slovenskem zborniku leta 1945: 4. julija 1941 se je vršila na nemškem poslanstvu v Zagrebu med zastopniki nemških vojaških in civilnih okupacijskih oblasti ter zastopniki NDH seja o preseljevanju Slovencev iz Štajerske, Dolenjske in Gorenjske v Hrvaško in Srbijo. Seje so se med drugimi udeležili nemški poslanik von Kasche, maršal Kvaternik, minister dr. Djurmansky, Lorković, šef civilne uprave za Spod. Štajersko Ueberreither, poslanik dr. Benzler, general Glaise von Horstenaue, dr. Carstani itd. Po načrtu napravljenem na seji, naj bi se selitev izvršila v treh valih.

I. Do 5. julija 1941 se preseli iz Štajerske do 5000 politično obremenjenih Slovencev in slovenskih izobražencev v Srbijo, razen slovenske duhovščine ki bo preseljena v Hrvaško.

II. V času od 10. julija do 30. avgusta se preseli do 25.000 po letu 1914 na Štajersko naseljenih Slovencev na Hrvaško.

III. Med 15. septembrom in 31. oktobrom se preseli iz obmejnega pasu med tretjim Reichom in NDH (Posavje in del Kozjanskega) 65.000 kmetijske prebivalstva na Hrvaško.

Za tretjo selitev zaradi močnega partizanskega gibanja na Štajerskem in južnih pokrajinah ni bilo več časa, zato so to prebivalstvo selili v Nemčijo.

Kakor je razvidno, je bil namen okupatorja, da izseli s Spodnje Štajerske vse nezanesljivo prebivalstvo.

Tako se je začelo trpljenje naših ljudi v Starem piskru, takratni Okoliški šoli, Rajhenburgu, v Meljski kasarni v Mariboru, po raznih taboriščih Avstrije in Nemčije, po Hrvaški in Srbiji. Na Štajerskem je bil izseljen vsak sedmi Slovenec, skupno 80.300 ljudi. Skozi koncentracijska taborišča je šlo 63.000 Slovencev. Na delo so odpeljali 14.000 ljudi. V tako imenovano Ljubljansko pokrajino je pobegnilo 7000 Slovencev. Na Hrvaško in v Srbijo so izselili 19 tisoč najzavrednejših Slovencev. Iz Posavja in Kozjanskega pa so izselili v Nemčijo 34.000 ljudi.

Na Štajersko pa so naselili 27.800 Nemcev in Avstrijcev, med temi 11.000 uradnikov, 12.000 Kočevarjev, 2800 Tirolovcev in 800 Dobružanov.

Samo v bivšem Kreis Cilli je bilo zaplenjenih v dobi okupacije 1360 slovenskih posestev, 71 trgovskih obratov, 85 obrtnih delavnic in 20 industrijskih obratov.

Iz teh kratkih podatkov se vidi, da je bil teror okupatorja najhujši na tukajšnjih terenih. S takimi strahotnimi merami so hoteli zatreti klic po svobodi. Terčak Stane

V OKVIRU ZLETA »SVOBODA« uprizarja Ljudski oder, Stanetova ul. 15
Rosegger-Zorko veselooigro s plesom in godbo

Vesela božja pot

Nocoj ob 20. uri in v nedeljo 30. t. m. ob 15,30
Vstopnice po znižanih cenah!

Kmetijsko-gospodarske šole so prepotrebne za nadaljnje izobraževanje kmečke mladine

Najmanj popolno izobrazbo je doslej imela kmečka mladina, ki je po dokončani osnovni šoli bila prepuščena sama sebi, medtem ko so se mestni otroci in otroci delavcev večji del le še naprej izobraževali v srednjih, strokovnih in tem podobnih šolah. Toda danes, ko stremimo za to, da bi naše kmetijstvo izleklo iz zaostalosti, da bi povečali kmečko proizvodnjo, je nujno potrebno, da tudi kmečki mladinim nudimo izobrazbo, ki ji bo pri izvrševanju njihovega poljedeljskega poklica v ogromno pomoč. Ze pred vojno so napredni kmetovalci pošiljali svoje sinove v kmetijske šole. Danes, ko na vaseh uspešno delujejo kmetijske zadruge in ko so pogoj za šolanje kmečke mladine mnogo boljši, je sorazmerno še vedno premalo skrbi za izobrazbo mladega rodu. Seveda zaenkrat smo še na začetku poti, kmetije vselej nimajo pravega razumevanja in zato uspehi morda niso tako dobri. Toda tam, kjer so v lanskem letu delovale kmetijsko-gospodarske šole, je letos priliv novih učencev mnogo večji. Omenjene šole se že lahko ponašajo z lepimi uspehi in jih bodo v prihodnje imele še več. Starši in pa zadruga dobivajo zaupanje v šole te vrste in so se začeli zanje zanimati.

Učiteljske, ki take šole organizirajo naletijo pri svojem delu dostikrat na težave, toda na lepe uspehe, ki jih spodbujajo, da vztrajno nadaljujejo svoje delo. Navajam dva primera, ki naj o tem govorita:

Doslej je 14-letni fant zapustil osnovno šolo, če je že dopolnil učno obveznost. Potem se je zanj začelo težko življenje. Poleti trdo delo, pozimi pa pohajkovanje, ki se je dostikrat nehalo v gostlinah, kjer je iskal zabavo. Toda ta fant se zdela ni bil zrel človek in njegova duševnost je bila še lahko ranljiva za slabe vtise in lastnosti. Pri svo-

jem delu na posestvu se je oslanjal le na vzor svojih prednikov in tako je ostajal pri istem kot njegov oče, ded in tako dalje. Kmečki fantje pri tem kmalu otopijo in postanejo sčasoma nedostopni za vsak nasvet. Pozneje jih je mnogo težje privabiti k nadaljnemu šolanju in izobraževanju.

Neka ženska je hotela, da bi v večerni kuharski tečaj sprejeli njeno sestro, ki ji pomaga na posestvu. Tečaj je bil namenjen le ženam, ki so v službi in čez dan ne utegnejo obiskovati kmetijske šole. Voditeljica tečaja je morala to načelno odkloniti, ker bi omenjena prosilka morala biti vpisana v kmetijsko-gospodarsko šolo, kjer se dekleta poleg kuhanja, učijo še drugih gospodinjstvih in gospodarskih predmetov. Kmetica tega ni hotela razumeti, ker je mislila, da je dovolj, če se njena sestra nauči samo kuhanja. Ko ji je učiteljica dokazovala, da bi morala njena sestra znati tudi izračunati preprost račun, je to zanikala, češ, čemu bo to rabila.

Tako naziranje ni osamljeno. Ta primer je bil četrt ure od industrijskega središča, toda kako mora biti šole v vaseh, ki so oddaljene tudi po tri ure. Vse to govori, da so tečajji, ki jih prirejajo organizacije sicer zelo priporočljivi, toda nikakor ne bodo zajeli vsega prebivalstva. Nujno je, da se končno zakoniti kmetijski nadaljevalna šola, katero bodo obiskovali vsi tisti mladi ljudje po zaključeni osnovni šoli, ki se nameravajo posvetiti kmečkemu poklicu. Na tak način bodo zajeti v nadaljnje šolanje in izobraževanje vsi kmečki otroci. Le na tak način bomo tudi v tem pogledu počasi prišli na zeleno vejo. Seveda bo treba v teh šolah dobro proučiti potrebe in možnosti, izdelati primerne načrte, ki danes sem in tja še niso dovolj življenjski. B. K.

Po anketi na velenjski gimnaziji

Zadnje čase mnogo govorimo o družbenem upravljanju v šolstvu in v zvezi s tem tudi o reformi. Skoraj si ne moremo zamisljati temeljite reforme brez sodelovanja vse družbe. Čim več bodo govorili tudi starši učencev in vsi ostali, tem več bomo lahko pričakovali od novih učnih načrtov.

Zato je prepotrben tesen stik šole z domom. Najboljši je z roditeljskimi sestanki. Le-ti so še danes marsikje slabo obiskani. Toda vedno odločneje bomo morali to povezavo prav vsi zahtevati in povedati, da onim staršem, ki jim je šola deveta briga, ne bomo mogli garantirati otrokovega uspeha. Stara praksa ob koncu leta, češ učitelj — šola sta kriva, da je prinesel nezadostno oceno, bo morala odpasti. Saj je ravno danes nešteto primerov, da je otrok, ki ga doma moralno podpirajo, v šoli dober.

Kolkol starši sodelujejo s šolo, je pokazala anketa, katere namen je bil, da povedo starši mišljenje o dosežanih učnih načrtih. Istočasno pa naj bi povedali, kaj želijo v novih učnih načrtih. Pomislekov o prevelikem številu učnih ur ni bilo. Želijo več moralke. To dokazuje, kako pametna in nepogrešljiva je bila uvedba moralnega pouka v naših šolah. Da bo moralni pouk v naših šolah še bolj uspešen, bo treba še več delati s starši, kajti moralni pouk prav takrat nima nobenega pomena, če se moralna vzgoja doma križja z onim v socialistični šoli. Nadalje želijo starši več ročnih spretnosti, predvsem ročnih

19 let nižje gimnazije v Žalcu

Nekaj let pred začetkom druge svetovne vojne je bila v Žalcu ponovno ustanovljena meščanska šola. Ze prvo leto so napolnili dijaki kar dva prva razreda, od leta do leta pa se je število dijakov in dijakinj dvigalo. Dijaki, ki so obiskovali meščansko šolo v Žalcu v letih od 1935—1937, so bili v času okupacije najposposobnejši za borbo proti okupatorju. Pretežna večina se je odzvala tedaj pozivu KP in OF ter stopila v vrste aktivnih borcev za svobodo. Mnogi med njimi so padli kot partizani, drugi so bili ustreljeni kot talci, nekaj pa jih je dočakalo svoboda v novi Jugoslaviji.

Skoro 20 let je minilo od tistih dni, ko so se posedali v šolskih klopih, danes pa so zaposleni v raznih poklicih, kjer delajo v korist socialistične domovine.

Primerno bi bilo, da bi se po tolikih letih zopet sestali in obudili spomine na lepa šolska leta in na težke čase osvobodilne borbe. Zato nameravamo prirediti v Žalcu dne 3. julija t. l. sestank vseh dijakov, ki so posekali meščansko šolo v letih 1935—1937 in povabiti tudi svoje učitelje.

Želimo, da bi njihov družabni večer ob polni udeležbi najlepši uspel!

Pripravljalni odbor prosi vse bivše dijakje omenjenih letnikov, da pošljejo prijave k udeležbi na naslov: Zupanc Ludvik, Celje, Drapšnova 19.

Pripravljalni odbor

Naš pomemben kmetijskošolski zavod

ŠTIRINŠTIRIDESET LET OBSTOJA KMETIJSKE ŠOLE V SENTJURJU — OPRAVLJENO DELO V PRETEKLOSTI IN NALOGE V BODOČE

MCMX stoji nad vhodom v Splošno kmetijsko šolo v Sentjurju. Letos poteka torej že štirinštrideseto leto življenja in delovanja šole, tega pomembnega učnega zavoda na področju kmetijskega gospodarstva v severnem predelu Slovenije.

Kaj pripoveduje kronika? V šolski kroniki beremo: Ze od leta 1903 dalje so zahtevali slovenski poslanci v deželnem zboru v Gradcu in slovenski ukrajni zastopi na bivšem južnem Štajerskem ustanovitev kmetijske šole za slovenski del dežele, a predlog je ob nemški večini redno propadel. K sreči se je v l. 1907. pojavila v deželnem zboru potreba soproščiti slovenske manjšine in ta je dosegla kot protiuslugi vzpostavitev potrebne vsote v deželnem proračunu za ustanovitev slovenske kmetijske šole. Boj proti njej sicer ni prenehal, a znesek za napu zemljišč in postavitev zgradb je bil dovoljen. Dobro, da se pri tem ni zašlo v pogreško kot je bilo prej v načrtu, da bi se kupilo kako staro grajsko poslopje v ta namen, marveč da so se postavile povsem nove, šolskim potrebam primerne zgradbe. K temu je nekoliko pripomoglo, ker so se posamezna zagranje mesta in trg branili slovenskega zavoda, tako da je moral ven na deželo.

Da so zgradili zavod ravno na tem mestu, ima zasluho takratni župan trga Sv. Jurij dr. Gustav Ipavic, ki je tudi oskrbel, da so v ta namen kupili večje kmečko posestvo in potrebno množino okoliškega sveta.

Tako piše kronika o zgodovini nastanka slovenske kmetijske šole. Pač zgovorna priča, kako si je moral slovenski narod priboriti vsako gospodarsko, kulturno in drugo ustanovo od tujca gospodarja. Poleg tega izvemo tudi, da so se trgi in mesta na slovenskem Štajerskem, katerih uprava je bila v rokah Nemcev, branili slovenske kmetijske šole in tako je leta zrasla zunaj na slovenskem podežlju, v Sentjurju po zaslugi rodoljuba šentjurskega župana dr. Ipavca. Tako vidimo, da sta obe strani, nemška in slovenska, pripisovali slovenskemu kmetijskemu učnemu zavodu isti v interesih nasprotujoči si pomen: Nemci so videli v šoli slabljenje svojih potujovalnih položaj, Slovenci so si pa obetali kulturni, narodnostni in strokovni dvig slovenskega kmečkega življa.

In res je šola v desetletjih odigrala pomembno vlogo v razvoju kmetijstva v svojem okolišu. Šolo je od ustanovitve pa do leta 1941 absolviralo 792 učencev. Vsekakor lepo število kmečkih mladeničev, ki so se ali vračali na domačo posestva in na njih s pridobitvimi znanjem umno gospodarili, ali pa so se še splošno in strokovno izpopolnili in zavzeli najrazličnejše službe na področju kmetijskega gospodarstva. Poleg rednih učencev so se vsi dobo na šoli strokovno izobraževali še mnogi tečajniki, ki so prav tako ponesli v kmečka gospodarstva naprednejšega duha delavnosti.

Šola pa je s svojim vzgledom, spodbudo in pomočjo tudi neposredno vpl-

vala na razvoj in napredek kmetijskega gospodarstva v svoji najbližji in daljnji okolici. Omenimo naj le selekcijo goveje živine, molžno kontrolo in drugo s področja živinoreje, česar pobudnik in organizator je bila prav kmetijska šola. Razvita sadjereja v bližnji in oddaljenejši okolici je prav tako v dobrušni meri plod delovanja te šole.

V letu 1931 je bilo ob kmetijski šoli zgrajeno še poslopje za kmetijsko gospodinjstvo šole, ki je naslednje leto začela z delom. Leta 1936 pa so to šolo preмести na Svečino.

Po osvoboditvi je bila podoba, kakor da se v pogledu kmetijskega šolstva nismo mogli znajti. Povsem pravilno se je v novih družbenih razmerah podarjal pomen strokovnega šolstva. In res se je pri nas zelo razmahnilo strokovno šolstvo v obliki raznih industrijskih šol in šol učencev v gospodarstvu, dokaj pa je stopilo v ozadje kmetijsko šolstvo. Tako je šentjurska kmetijska šola skoraj leto za letom preživljala razne preosnove in preobrazbe. Leta 1946 je delovala kot kmetijska šola, nato se je že naslednje leto preosnovala v enoletno živinorejsko šolo. Leta 1949 pa je bila šola celo ukinjena,

vlogi pripadajo. Naprednega kmetijstva, zlasti njegovega državnega in zadružnega sektorja pa si ne moremo zamisljati brez kvalificiranega delavskega kadra, splošno in strokovno izobraženih kmetovalcev. Zaradi tega je s splošnim dvigom ravni kmetijstva in posebej še kmetijske proizvodnje v tesni povezanosti kmetijsko šolstvo.

Vprašanje kmetijskega šolstva v resnici stopa poslednji dve leti v ospredje kot pereč družbeni problem. V Sloveniji se pripravlja zakon o kmetijskem šolstvu, ki bo rešil vprašanje organizacije, oblike ter vsebine kmetijskega šolstva. Zakonski osnutek predvideva za strokovno izobraževanje v kmetijstvu te-še šole: kmetijsko-gospodarske šole, ki naj sčasoma zajamejo vso pošolsko mladino, ki se je vključila v kmetijsko proizvodnjo; šole so dvoletne in so se prav pozimi razmahnile. Naslednja stopnja so splošne enoletne kmetijske šole, dalje posebne kmetijske šole in končno srednja kmetijska šola. Dasi še nimamo zakona, se je to šolstvo oblikovalo in organiziralo na osnovi splošnih odredb, ki jih pa v glavnem vsebuje osnutek zakonskega predloga. Resnica pa je, da je naša

Sentjur pri Celju z okolico

ker so se upeljali kratki trimesečni tečajji za izobraževanje živinorejskih brigadirjev. Toda že čez eno leto zopet postane dvoletna živinorejska šola.

Pa ne le, da je šla šola skozi vrsto preosnov, ampak je zgubila tudi svoje šolsko posestvo kot osnovno učilo in učno sredstvo za strokovno izobraževanje učencev s praktičnim delom. Posestvo je prešlo z vrsto drugih posestev, ki jih je zasegla agrarna reforma, ali so drugače postala splošna ljudska imovina, v kmetijski obrat državnega kmetijskega posestva z docela pridobitno usmerjenostjo.

V novejšem času pa stopa kmetijstvo zopet v ospredje in zavzema v našem državnem in družbenem razvoju pozicije, ki mu po njegovi pomembnosti in

javnost v splošnem, kmečki življi pa še posebej, premalo poučena o ustrojstvu, vlogi in kvalifikaciji kmetijskega šolstva in bo treba v tem pogledu šolstvo v večji meri popularizirati.

V Sloveniji so štiri splošne enoletne kmetijske šole, med njimi tudi ta v Sentjurju, ki je postala splošna kmetijska šola s šolskim letom 1953-54. Tako je šola zopet postala to, za kar je bila postavljena, razume se, prilagojena novi družbeni stvarnosti tako po vsebini pouka, kakor po učnem in vzgojnem smotru. Namen splošnih kmetijskih šol je splošna in strokovna vzgoja naraščajo v kmetijskem gospodarstvu, zlasti tudi usposabljanje za socialistične oblike v kmetijskem gospodarstvu in pa, da pomagajo z vzgledom, spodbudo in z aktivnim posegom kmečkemu prebivalstvu.

Pogoji za sprejem so dovršena kmetijsko gospodarska šola, starost 17 let in moralna neoporečnost. Učenci, ki uspešno končajo šolo, dobe naziv kvalificiranega delavca v kmetijstvu, oziroma se jim utre pot k nadaljnemu strokovnemu izobraževanju v posebnih kmetijskih šolah in na srednji kmetijski šoli.

Sentjurska kmetijska šola ima 23 učencev obojega spola. Da je bil v Sloveniji slab odziv za vpis na te šole, je iskati krivdo prav v neorientiranosti prebivalstva in neustaljenosti kmetijskega šolstva in kakopak tudi v materialno-finančnih pogojih. Šola je urejena internatsko in znaša vzdrževalnina mesečno 2000 din. Je to minimalen znesek, ki ga pa posamezna kmečka gospodarstva ne zmorejo za svoje sinove in hčere. Zato pa je tudi večina učencev štipendistov zadrug, v čemer se zopet zrcali blagodat kmetijskih zadrug. Zanimivo pa je, da je le dobra tretjina učencev iz domačega, to je celjskega okraja, ostali pa so iz drugih, tudi oddaljenih okrajev.

Poleg kmetijske je s tem šolskim letom začela zopet delovati še kmetijsko gospodinjstvo šola. So činitelji, ki govorijo v prid skupne lokacije obeh šol, ni jih pa malo, ki dokazujejo smotnost ločenosti. Kakor vse strokovne šole, so tudi kmetijske zelo drage in zahtevajo obšurnih finančnih naporov ljudske oblasti. Na območju celjskega okraja so sedaj kar štiri kmetijske šole, ki so vsakekar obšurno finančno breme. Strokovne šole zahtevajo, ako naj v celoti izpolnijo svoje naloge, vse delovne pogoje in je zato primerno, da zaenkrat ne gremo v širino, ampak v kvaliteto, to je da vzdržujemo manj šol, toda ne na ustreznih višini.

Sentjursko kmetijsko šolo čakajo v pogledu pospeševanja kmetijstva, vzgoje kmetijskih strokovnjakov kakor neposrednega poseganja v razvoj in pospeševanje kmetijstva, zlasti še živinoreje in sadjarstva s svojim vzornim posestvom velike naloge.

H. I.

Nekaj spominov iz delovanja »SVOBODE« v Celju v prvih letih bivše Jugoslavije

V časih Avstrije je bilo celjsko delavstvo politično organizirano z malo izjemo v takratni socialnodemokratski stranki. Večina v stranki in organizaciji so imeli takrat nemški pristaši stranke, vendar je bilo sožitje Slovencev z njimi znosno. Delavska mladina v Celju se je že takrat v okviru stranke udeleževala, bilo pa je to udeleževanje takrat še manj vidno. Nekaj let pred prvo svetovno vojno je bilo osnovano v okviru stranke delavsko telovadno društvo, ki se je že takrat imenovalo »Svoboda«. Telovadbo, ki je bila v telovadnici deške okoliške ljudske šole v sedanjih Razlagovi ulici, je poleg nekaj starejših telovadcev obiskovala povečini delavska mladina. Mladina je že takrat sodelovala pri prvomajskih prireditvah, ki so bile za tiste čase še bolj skromne, saj so tudi vladajoči Nemci dušili napredno gibanje med delavstvom, kolikor so največ mogli. V zgodnji spomladni leta 1909 ali 1910 je strankino vodstvo v Celju povabilo v Celje Etbina Kristana iz Ljubljane, da bi na recitacijskem večeru čital iz svojih del. Ta recitacijski večer je bil v gostilniških prostorih pri »Jelenu« v sedanji Stanetovi ulici, kjer so takrat socialisti imeli svoj društveni lokal. Mlad in fulminanten, kakor je takrat bil Etbin Kristan, je s svojimi recitacijami navdušil poslušalce in je posebno navdušena in zadovoljna od večera odšla mladina. Tako se je razvijal delavski pokret v Celju vse do pričetka prve svetovne vojne.

Z rojstvom bivše Jugoslavije l. 1918 so zaživele znova tudi delavske organizacije. Na celjski narodni praznik, dne 6. novembra, je z balkona Narodnega doma govoril zbrani množici v imenu delavske mladine mladinec Brezvošek. Pristopili so takoj k ustanovitvi mladinske prosvetne organizacije »Svoboda«. Njen prvi predsednik je bil profesor dr. Jože Rožman, ki se je tisti čas, prežet z revolucionarnimi idejami vrnil iz ruskega ujetništva. Ustanovljena je bila politična šola, ki jo je vodil dr. Rožman. Clani »Svobode« so imeli izmenično predavanja o tej ali oni temi. Predavanja so bila v poslopju sedanjega II. državne gimnazije v Vodnikovi ulici. Svobodasi pa so že v začetku leta 1919 pričeli pripravljati program za praznik delavskega praznika 1. maja. Izbrali so si težko nalogo. Na odru Mestnega gledališča so na predvečer, 30. aprila, uprizorili Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. Vaje za uprizoritev tega težkega dela je tri mesece požrtvovalno vodil profesor Dr. Rožman in je predstava dne 30. aprila 1919 v Mestnem gledališču uspela tako sijajno, da so moralni igro ponoviti takoj drugi večer 1. maja. Prvi večer je bila pred začetkom predstave tudi krasna alegorija. Gledališče so oba večera napolnili delovni ljudje. O uprizoritvi je pohvalno pisalo tudi meščansko časopisje. Pri »Kralju na Betajnovi« je imel večjo vlogo poznejši gledališki igralce Milan Kosič. Pod njegovo režijo so

Svobodasi dober mesec nato uprizorili Jurčičevega »Domna« in nekaj pozneje še Funtkovo »Tekmo«.

Da bi »Svoboda« skrbela tudi za telesno vzgojo, je bil takoj ustanovljen tudi telovadni osek »Svobode«, katerega je uspešno vodil Viktor Moškon, ki je med zadnjo svetovno vojno postal žrtev nacizma v taborišču Dachau. Telovadili so v telovadnici sedanje II. gimnazije v Vodnikovi ulici.

»Svoboda« je skrbela tudi za zabavo delavske mladine. V mali dvorani hotela »Union« so bile redne plesne vaje, v veliki dvorani in ostalih prostorih pa je bilo več sijajnih prireditev, pri katerih so bili dostikrat vsi prostori zasedeni do zadnjega kotička. Ob raznih slavnostnih prilikah je iz stolpa »Uniona« vtrhala dolga rdeča zastava.

Pod okriljem »Svobode« so bile tudi psevke vaje, katere so nekaj časa vodili pri »Zelenem travniku«, nato pa v Gaberju.

Zivahno je bilo delovanje »Svobode« v Celju vse do velike železničarske stavke. Zlom te stavke je povzročil, da je tudi živahno delo »Svobode« ohromelo, saj je takratna oblast po tej stavki ovirala razvoj delavskih organizacij, kjer je le mogla.

Delavskega pokreta pa niso mogli trajno dušiti in je znova vzniknil na dan z vso svojo revolucionarnostjo, ki nam je po letih trpljenja prinesel dokončno osvoboditev. M. Č.

Brez SVOBOD, brez skrbi za kulturno prosvetno delo, bi bilo naše prizadevanje na gospodarskem polju težje

Ob stoletnici rojstva profesorja Antona Bezenška

Letos poteka preko sto let, ko je bil rojen v majhni vasi Bukovje nad Frankolovim oče slovenske in bolgarske stenografije, slovenski pisatelj, novinar in urednik ter organizator in kulturni delavec, veliki rodojlob, profesor Anton Bezenšek.

Doma iz Bukovja, je študiral gimnazijo v Celju, maturo pa je napravil v Zagrebu. Nato je poslušal modroslovne nauke na novo ustanovljenem zagrebškem vseučilišču, vmes pa je že poučeval na zagrebških gimnazijah stenografijo. Po končanem študiju je bil povabljen v Sofijo, kjer je bil prvi stenograf v Narodnem sobranju, kjer je organiziral stenografsko službo in priredil Gabelsbergerjevo stenografijo za bolgarski jezik. V Sofiji je obenem poučeval še na gimnaziji filozofijo, nemščino in tudi latinščino. Ko je bila osvobojena tudi južna Bolgarija, je odšel v Plovdiv, kjer je nadaljeval s svojim uspešnim vzgojnim in organizatorskim delom. Po dvajsetletnem bivanju v Plovdivu se je vrnil v Sofijo, kjer je ostal do smrti 10. decembra leta 1915.

V teh skopih življenjepisnih podatkih je zajeto bogato in vsestransko delovanje Antona Bezenška.

Ze kot dijak višje gimnazije v Celju se je zanimal za slovensko slovstvo. Ker je čutil veselje do pisateljstvanja, je sam pisal, zbiral in prevajal krajše in daljše sestavke ter jih pošiljal uredništvom tedanjih časopisov, ki so jih z veseljem objavljali. Tako naštetim v »Vrtcu«, »Besedniku« in Pajkovi »Zori« že od leta 1871 dalje na lepo število pesmi, narodnih pravljič in pripovedk ter prevodov iz grščine, nemščine in drugih jezikov. Vse to delo še do danes ni dovolj literarno-estetsko ocenjeno, čeprav je že registrirano. Bezenšek je bil tudi prvi, ki je začel organizirati slovenske dijaške v Celju v prvo slovensko dijaško organizacijo, ki se je imenovala »Beseda«. Po zgledu celjske dijaške organizacije so se pričela ustanavljati tudi po drugih mestih enaka društva kot v Ljubljani, Mariboru in Gorici. Duša vsem tem organizacijam je bil predsednik celjske dijaške »Besede« — Anton Bezenšek. To je bil tudi vzrok, zakaj ni maturiral v Celju, temveč v Zagrebu. Kot akademik je razvil Bezenšek v Zagrebu vsestransko delavnost. Poleg študija se je živo zanimal za razvoj stenografije pri Slovencih in Hrvatih in pričel že 1876 izdajati stenografski časopis »Jugoslovanski stenograf«, ki je bil namenjen vsem Slovanom; poleg tega pa še nepotrebne učne knjige in druge pripomočke za stenografijo. Pri vsem pa ni zanemarjal literarnega dela, pač pa ga je še razširil na sodelovanje pri »Slovenskem Narod«. Po univerzitetnem študiju in s prihodom v Sofijo je stavil vse svoje znanje in sposobnosti na razpolago mladi, komaj osvobodjeni državi

Bolgariji. Poleg stenografskega delovanja je bil med ustanovitelji najmočnejšega narodnoobrambnega in kulturnega društva »Slavjanske Besede«, nadaljeval je z izdajanjem »Jugoslovanskega stenografa«, publicistično in literarno delovanje pa je razširil še na »Kres«, »Ljubljanski zvon« in »Slovans«, obenem je bil tudi kulturni obveščevalec in dopisnik raznih nemških in francoskih časopisov in revij. Razen učnih knjig za stenografijo je pisal tudi prve učne knjige za etiko in za nemški jezik za bolgarske srednje šole, ki so bile tiskane v Celju. — Kot velik prijatelj glasbe je za časa svojega bivanja v Plovdivu ustanovil »Plovdivsko pevsko društvo«, ki je bilo dolgo časa eno najmočnejših in najboljših v Bolgariji do druge svetovne vojne. On je bil tudi pobudnik, da se je ustanovila »Zveza južnoslovanskih pevskih društev«, katere prvi predsednik je bil Slovenec — profesor Anton Bezenšek. — Bezenšek je bil prvi, ki je posredoval marsikatero slovenskega pesnika in pisatelja Bolgarom, on je bil prvi, ki je prevajal iz bolgarščine na slovensščino. Za časa njegovega bivanja v Bolgariji ni zanemarjal zvez s Slovenijo in slovanskim svetom; bil je stalno v pisni zvezi s kulturnimi ustvarjalci v stari domovini (Dr. Pavel Turner, Anton Askerc, Fran Novak, Janez Bleiweis, Dr. Josip Vošnjak, Dr. Janko Slebinger in drugi). Pa tudi z dijaki slovenskih gimnazij je imel in vzdrževal stalne zveze, jim dajal nasvete in jih spodbujal k narodnemu in prosvetnemu delu. Kljub temu, da je živel v Bolgariji, je vsako leto o počitnicah, prihajal v domače kraje, kjer je prirerjal in organiziral stenografske shode (I. v Zalcu, II. v Sentjurju), dijaške stenografske venčke in 25-letnico dijaškega društva »Besede«.

Kratek prikaz tega široko razglednega in vsestranskega delavnega Slovanca pa bi ne bil popoln, če bi se ne dotaknil njegove slovensko politične koncepcije. Ze kot dijak je vzdrževal zveze s panslovansko orientiranim dijaštvom, predvsem z dijaki iz Jičina na Češkem. Ob raznih priložnostih, ko je imel govore, je vselej na pravem mestu poudarjal slovansko kulturno usmerjenost, zblizanje in spoznavanje med seboj. Posebno pri srcu so mu bili Čehi, ki so tedaj veljali za kulturne voditelje vsega slovanstva. Poleg francoščine in nemščine je obvladal v govoru in pisavi vse slovanske jezike. Priredil je Gabelsbergerjev prenos stenografije tudi za Ruse. Čeprav je bila politična združitev vseh Slovanov utopijska, je zastopal združitev ali vsaj najtesnejše zblizanje vseh južnih Slovanov, in to že tedaj, ko so se borili med seboj na Slovenskem še Staroslovenci z Mladoslovenci, oboji pa seveda v okviru legitime Avstrije in habsburške dinastije. Tak je bil njegov vseslovenski politični koncept, medtem ko se strankarsko-politično ni nikdar udeleževal. — Najbolj ga je bolela slovanska nesloga. Ko je v prvi svetovni vojni (1915) napadla Bolgarija krvavečo Srbijo, je to idealnega Vseslovana tako podrla, da ga je kmalu za tem od žalosti zadela kap... Možu, ki je posvetil vse svoje življenje delu za bratsko spoznavanje in zblizanje, ohranimo tudi mi najsvetlejši spomin, naši mladini pa naj bo svetel vzor.

Kdo ovira gradnjo nove šole na Polulah

Celjske Polule bodo kmalu znane po vsej Jugoslaviji, če ne celo prek njenih meja. Toliko razpravljanja in pisanja še menda ni doživela nobena šolska zgradba kakor ravno polulska. — Znano je, da se je bivši MLO Celje z vsjo odločnostjo zavzel za to gradnjo, ki bi se bila morala pričeti že lansko leto. Do letošnje pomladi je trajala borba za odobritev idejnega projekta pri revizijski komisiji v Ljubljani. Sedaj je do nekih malenkosti izdelan tudi glavni načrt, ki ga dovršuje mestni projektivni biro v Celju. Le-ta odlašaja s končno dovršitvijo načrta in dopolnjuje kalkulacijo stroškov za celotno zgradbo teden za tednom. Meja potrpežljivost Sveta za prosveto in ljudskega odbora mestne občine je menda že dosegla svojo skrajnost. Mnogi se že sprašujejo, če nam je tak projektivni biro sploh potreben. Vsako neopravičeno zavlačevanje dela pri nujno potrebnih projektih bo imelo zelo težke posledice. Kdo bo odgovarjal za nje? Investitorji gotovo ne.

Ljudski odec ZOPET VABI

Prihodnji četrtek, t. j. 3. junija in nato še v soboto, 5. ter v nedeljo, 6. junija bo Ljudski oder igral »Toneta Cufarja grotesko v petih slikah« »Mali Babilon«. Njen režiser Cvetko Vernik je za to delo, ki prihaja na Ljudski oder kot njegova »peta letošnja premiera«, povečal igralsko družino z vrsto novih moči in bo uprizeritev že s tega ozira zanimiva. Pri igri bodo sodelovali tudi člani tamburskega orkestra SKUD »France Prešeren«. Sceno je zasnoval Zorko Tone.

Tone Cufar je delavski pisatelj. Pisateljskemu poklicu se je posvetil, ko je obesil na klin mizarstvo. Svoje delo je posvetil delovnemu ljudstvu, zanj je dal tudi svoje življenje. Sodobna kritika označuje njegovo izgubo kot izgubo dragocenega člana v razvoju naše besede, kot izgubo enega redkih pisateljev, ki so se lotili snovi iz delavskega življenja, a to realistično in s človeško perspektivo proletarskega borca, mimo meščanskega kritizma in pesimizma, a tudi mimo poslne tendence, ki deli ljudi na bele in črne. V njegovih junakih utripa živo človeško srce, so preprosti in topli, nič drugačni od drugih ljudi.

Delo, ki je bilo že svoj čas v naprednih kulturnih krogih ugodno sprejeto in zato uvrščeno v repertoar našega centralnega gledališča, je vsekakor vredno velikega obiska. Vstopnice bodo v prodaji od torika, 1. junija naprej od 16. do 18. ure. G. G.

Kaj je v Šentandražu čudnega?

Dne 14. maja je pisec članka pod naslovom: »V Šentandražu so igrali« navedel, da se čudi, zakaj učiteljstvo ne pristopi k prosvetnemu društvu in mu ne pomaga pri delu. Pisec članka očitno ne pozna razmer v Št. Andražu, ali pa jih noče poznati, ker bi sicer moral resnici na ljubo vprašati, zakaj je učiteljstvo (bolje učitelja, ker sta samo dva) odstopilo od prosvetnega društva, čigar aktivni član je bil do leta 1953.

Upodablajoča umetnost v Celju

Z razstave celjskih upodabljalovih umetnikov, ki je bila nedavno v Celju. Plastiko je razstavil akad. kipar Ciril Cesar. Od leve proti desni: Deček s kresnico (mavec) — Glava dekleta (žgana iglina) — Hrepenenje (mavec) — Talec (mavec — odlitek v bronu kot spomenik NOB v Mozirju) — Zločin (patinirana žgana glina) — Deklica s knjigo (mavec) — Akt-študija (mavec) in skrajno desno — Priča zločina (bronzirana žgana glina). (Fotografija: Fotolik, Celje)

Pionirski dan v Celju

Pionirji tovarišu Titu za njegov rojstni dan

Tritisočglava množica celjske mladine je na Titov rojstni dan že v jutranjih urah napolnila Kladivarjev stadion. Pred njo so stale vrste okoli 400 mladih pionirjev in pionirk celjskih odredov. Vse je nestrarno čakalo slovenskega trenutka.

Predsednik Društva prijateljev mladine tov. Luzner Bojan je pozdravil pionirje in navzoče goste, s čimer se je pričela slovesnost. S toplimi in ognjevitimi besedami je nato nagovoril pionirje in poudaril pomen najslavesnejšega dogodka za tiste pionirje, ki s svojo slovesno zaobljubo vstopajo v pionirsko organizacijo, okrajni predsednik Sveta za prosveto in kulturo prof. Anton Askerc. Obrazložil jim je pravila pionirske organizacije in spomnil na dolžnosti, ki so jih dolžni izpolnjevati njeni člani in članice. Iz stoterih grl je nato sledila slovesna zaobljuba, s katero so izpovedali svojo zvestobo in predanost naši domovini in njenemu voditelju maršalu Titu kot čestitko za njegov rojstni dan.

Recitacijam so sledile lahkoatletske tekme celjske mladine. Priznatí je tre-

ba, da se pionirska organizacija, osnovana na terenu, vedno bolj širi in razvija. Vzornim voditeljem in voditeljicam pionirskih odredov naj bo ta lep pionirski praznik v zadoščanje in priznanje za njihovo plemenito vzgojno delo. Proslavo je izpopolnil še mladinski pevski zbor II. gimnazije s petjem v srce segajočih pesmi in ji dal izredno prikupen in svečan poudarek. Namesto godbe so pionirje spremljali igralci na harmoniko, kar je zopet nekaj prirčnega in otroško pionirskega. Prirediteljem pionirskega dne od najmlajših do nastarejših lahko izrečemo popolno priznanje k lepemu uspehu.

Kaj mi ni vseč

1. Če gredo gledalci iz kina prav počasí, mladenič se še ustavi na stopnicah, da si prižge cigareto in s tem še bolj ovira odhod iz kina. Tik pred izhodom iz kina pa se skupina takih ustavi in zija v tiste, ki se prihajajo iz kina in si morajo izhod med temi zijači žele priboriti.

2. Če se dva ali dve (!) ustavita na ploščadi (trotoarju) in klepetata. Vsi mimoidoči pa se morajo izogniti na cesto.

3. Večkrat vidim kolezarje, ki se jim na najbolj prometnih ulicah najbolj mudi. Pri tem pa nikakor ne zvonijo, temveč se v umetnih vijugah zvijajo med pešci. Ne pomislijo pa, da pešec slučajno lahko stopi malo bolj vstran in že se bosta valjala na cesti pešec in kolezar. To sem že videl!

Naravnost z bičem pa zasluži kolezar, ki zavije v stransko ulico v največjem diru. Vsakdo ve, da v ovinku nikakor ne obvladaš koleasa, da bi se v skrajnem trenutku še lahko izognil.

4. Paradno dirkanje pred kolodvorom na Titovem trgu je vprašanje zase. Otročja baharija! Spominja me na šolarčeka, ki je hodil vkljub mrazu po cesti brez suknje, da bi vsakdo videl nove naramnice.

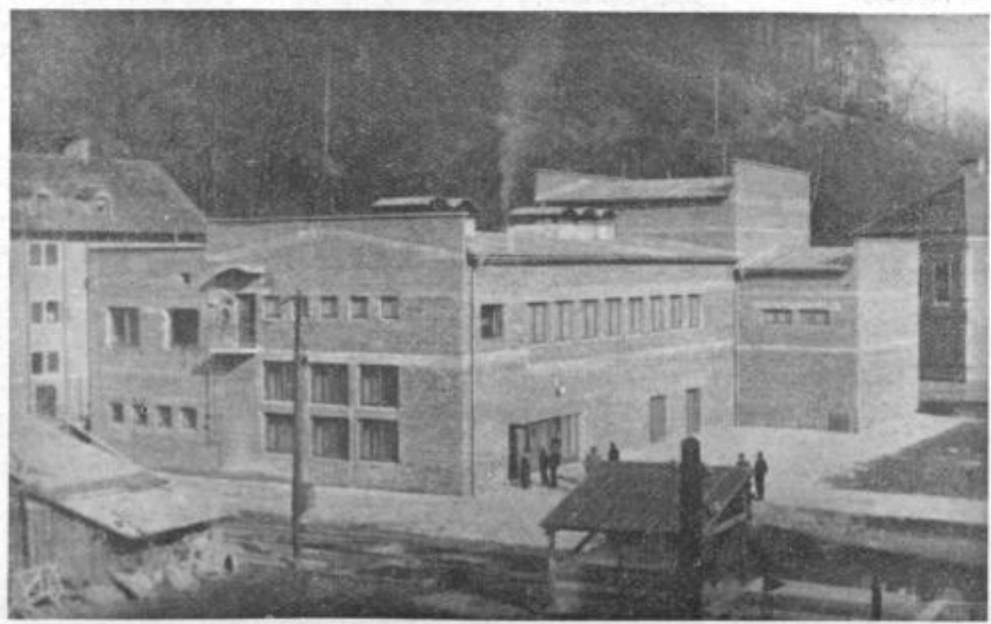
5. Nekaj neverjetno neokusnega pa je česanje v javnem lokalu. Pride kavaler v gostilno ali kavarno, se vsede k mizi in prvo bo, da izleče glavnik in začne stresati lase in prihajaj iz svoje glave v tvojo kavo ali juho. Potem pa še z roko obriše glavnik in — roko zbrise v mizni prt!

Ali spredite, da je to skrajno nedostojno, ogabno! Da nasprotuje to vsem pojmom o estetiki, o lepem vedenju! Počesi se doma, uređi svojo lasuljo v garderobi, na stranišču ali kjer si boš, samo ne pri mizi!

6. Se nekaj mi je prav všeč, in to je takozvano »krepko« govorjenje. Pokojni gledališki igralec Lipah jih je v neki svoji knjigi nazval: »porkamadonarije«. So ljudje, ki ne znajo niti enega stavka povedati, da ne bi vpletli tak »okrasni, krepki« izraz. Ne govorim iz verskega stališča, temveč le iz estetskega. Če ne znaš več italijanski, kakor samo to besedo, potem pa še to pusti! Če bi jo pa v govoru prevedel v slovenski jezik, bi se Ti ta beseda gotovo zgabila! Da ne omenim še drugih »strokovnih izrazov«, katerih imajo nekateri polna usta! Opazi sem, da resen, dober delaven človek takih okrasnih izrazov ne uporablja.

S svojim predstojnikom, s svojim nekdanjim učiteljem gotovo ne boš tako govoril — zaradi spoštovanja. Torej nas ne spoštuj, ker imaš pred nami polna usta umazanije! C. R.

Delovni kolektiv Železarne Štore

pozdravlja II. kongres „Svobod“ in želi, da združijo „Svobode“ v svojih vrstah čim več delavcev, ki se bojujejo za zgraditev socializma!

DOBRA KNJIGA je najboljši prijatelj in učitelj! — Za dobro knjigo bo skrbel PREŠERNOVA DRUŽBA

Iz Celja...

Dr. Janez Lovšin se je srečal z Abrahamom

Celjski mestni zdravnik — upravnik Zdravstvenega doma in podpredsednik mestne občine Celje, dr. Janez Lovšin je v nedeljo v krogu svoje družine, obsut z dobrohotnimi željami in čestitkami množičnih znancev, prijateljev, zdravnikov in bolnikov praznoval 50-letnico svojega rojstva.

Spoštovani jubilar se je rodil 23. maja 1904 v Ribnici na Dolenjskem. Po končani osnovni šoli v Ribnici je študiral srednjo šolo v Kranju in Ljubljani, kjer je tudi maturiral. Medicinsko fakulteto je obiskoval v Ljubljani, Zagrebu in Innsbrucku, kjer je leta 1930 tudi promoviral.

Po odsluženju zdravniške pripravniške dobe in volonterstva v ljubljanskih bolnišnicah, je prakticiral v javni lekarni v Ribnici, po odsluženju vojaških dolžnosti pa je nastopil službo zdravnika pripravnika v celjski bolnišnici

Nesramnost? Barbarstvo? Puhloglavost?

Težko je najti pravi izraz za ljudi, ki počenja tako reči:

Trg V. kongresa ravnokar urejujejo. Pred magistratom so naredili troje grede in jih zasejali s travo. Čeprav so obdali plošev z vejevjem, pa je že naslednji dan polno sledov stopinj, da, celo sledov koles. Če bo tako šlo naprej, na tem mestu nikoli ne bo pogrnala trava in tiste grede bodo vedno grede plošev rjave zemlje in razhojenega blata.

Ljudje, ki puhloglavo tacajo po gredah, so po mojem svojevrstni tipi. Bodiš so veterinarki, ki letajo okoli brez oči kot teleta po gmajni, bodiš so škodoželjni, ki nalašč kvarijo bodoči zeleni pas, ali pa so barbari brez vsakega smisla za lepoto in izgled mesta. Kakršne sorte že so, škodljivci so, ki

ŠTIRI DRUŽINE V ČRETU PRI CELJU
v življenjski nevarnosti — posledica pomanjkanja stanovanj

V stari razpadajoči Ravnikarjevi hiši št. 12 v Čretu stanujejo štiri družine, ki se neprestano boje, da se hiša zruši nad njimi. Hiša je zgrajena iz slabega materiala, večinoma iz kamena. Zunanji zidovi so vzbučeni in pod težo strešnega stola ležejo narazen. Stranski zunanji zid na južni strani je tako razpokan, da lahko vtakneš roko vanj. Zato ga je morala Uprava drž. stanovanjskih zgradb že pred nekaj meseci prejeti s peterimi lesenimi oporniki. Ker stoji hiša nekaj desetih metrov od glavne železniške proge Celje—Maribor, se ves teren tresne od teže tovornih in brzih vlakov. Zato so razpoke na hiši vsak dan večje. Pred hišo leži pripravljena opeka za popravo, toda zidarjev ni od nikoder.

Razumljivo. K pripravljeno gradbenemu materialu je treba storiti še nekaj. Hišo je treba izprazniti in priskrbeti ogroženim družinam začasna stanovanja. Ob hudem pomanjkanju stanovanj v Celju je baš to najtežja naloga. Za nova stanovanja, ki jih šele pripravljajo za bivanje, je toliko prisilcev, da je res težko odločiti, komu pripada prednost. Ali niso te v smrtne strahu živeče družine med najpobrebnejšimi? Kdo bo odgovarjal za nesrečo, če se ti ljudje lepega dne znajdejo med ruševinami?

LASTNO HIŠO NE MORE
POPRAVITI...

Podpečan Baltazar, delavec v Tovar-ni emajlirane posode je kupil stanovanjsko hišo na Spodnji Hudinji 66. Hišo je hotel popraviti in dobil tudi gradbeno dovoljenje. Toda na podstrešju so nekatere reči tov. Zoherja, ki jih je prestavil v hodnik, tako da Podpečan ne more popraviti hiše. Stvari so vnetljive in že iz požarno varnostnih razlogov ne smejo ostati na podstrešju. Toda Zohar jih iz nagajivosti noče odstraniti v drvarnico. Prizadeti Podpečan je napisal že desetero prošenj, pritožb in podobnih vlog, pa nikjer nič ne opravi. Obrnil se je na naše uredništvo, kaj naj še stori. Toda pri najboljši volji mu nismo vedeli pomagati, ker je obredel vse instance, ki so nam znane. Nas končno res zanima, kdo bo voljan končnovaljavo urediti zadevo, ki je rešitve nujno potrebna, saj se vleče že cele mesece?

PLEMENITA GESTA ODBORA
IV. ČETRTI ZVEZE BORCEV

Partizanska vdova Zora Stupar, mati dveh otrok, nam piše:
Do solz smo bili ganjeni, ko nas je odbor IV. četrti Zveze borcev prinesel prvič maja z darili za naše otroke.
Otroci kakor tudi matere in varuhi smo iz srca hvaležni vsem, ki imajo toliko razumevanja za naše težave. Dobro vemo, da stane mnogo truda in dobre volje, pripraviti taka darila in skrbeti za njihovo pravično razdelitev. Samo ljudje, ki so globoko prežeti s socialistično miselnostjo in ljubeznijo do sočloveka žrtvujejo svoj prosti čas in denar, da pomagajo in razveselijo one, ki so darovali domovini svoje najdražje, svoje očete in može.
Vsem materam, ki smo socialno šibke in odvisne od skromnih prejemkov, bo praktična darila v veliko pomoč ter bomo znale ceniti plemenito gesto našega odbora ZB.
Zora Stupar

leta 1932. Zaradi strokovne izpopolnitve je leta 1934 odšel v Prago, kjer je 2 meseca prakticiral na zobni kliniki. Po vrnitvi iz Prage je služboval kot splošni zdravnik v Braslovčah, Storaš in Ribnici. V septembru leta 1943 je odšel v partizane. Po demobilizaciji je bil okrožni zdravnik v Novem mestu, od tu pa je bil v istem svojstvu na lastno željo premeščen na Okrožni LO Celje. Po likvidaciji okrožja je bil okrajni zdravnik pri OLO Celje-okolica. Dne 1. marca 1948 pa je bil premeščen v svojstvu zdravnika-starešine na Polikliniko v Celju, kjer se nahaja še danes in kjer vrši poleg omenjenega še funkcijo upravnika ZSZ za MLO Celje, mestnega zdravnika in upravnika Zdravstvenega doma in Doma ljudskega zdravlja.

Odljokan je bil z ordenom za hrabrost, ordenom zasluže za narod III. reda ter ordenom dela III. reda.

uničujejo naprave, ki jih vsi mi plačamo z davki, akumulacijo itd.
Zanje je samo eno zdravilo na razpolago. To zdravilo pa za vse enako. Globa, krepka denarna kazen, ki jih bo spametovala. Iz tega denarja naj potem plačajo človeka, ki bi čuval nasad.

Najbolj zanimivo pa je, da ti »sloni« na dveh nogah teptajo grede, ki so pred nosom postaje Ljudske milice, pa še nisem videl, da bi koga miličniki ustavili in olajšali za kak stotak.

Zalostno je sicer, da smo še tako tipično balkanski in bi morali postaviti na grede napise: »Tele si, če stopiš na grede!« Je mar potrebno kulturne ljudi na to opozarjati posebej, kot je treba lepiti napise: ne pljuvaj na tla, ne meči smeti po tleh, govori spošljivo. Čim več takih opozoril, tem večja je sramota.

Čisto resno obljubljam, da bomo v bodoče imenoma objavili lastnike tistih nog in vozil, ki bodo uničevali kakršne koli javne nasade. Teslo je pač treba obtesati.

Gibanje prebivalcev v Celju

V času od 17. do 24. 5. 1954 je bilo rojenih 26 dečkov in 16 deklet.

Poročili so se:
Valenček Milan, poštni pripravnik iz Laškega in Vičar Ana-Marija, učiteljica iz Pristave. Grežek Silva-Marija, sivilja iz Celja. Ahlik Margorita Milko, krojaški pomočnik iz Celja in Čonin, galant, klepar in Zaperl Silva, oha iz Celja. Krajnc Adolf, avtomehaničar in Zidanšek Jožeta, otroška negovalka, oha iz Celja. Mavrič Dušan, učitelj in Krajnc Franciška, učiteljica, oha iz Krupljinika, Maribor-okolica.

Umrli so:
Lavrinc Zdenko, otrok iz Sp. Rečice, Laško. Pusovnik Ivan, preuzikar iz Podgorca, star 86 let. Jevšvar Franc, delavec iz Sv. Pankrca, star 45 let. Ojstuh Jožef, delavec iz Vojnika, star 51 let. Tomša Ana, upokojenka iz Zabukovec, stara 68 let. Melanšek Janez, mizar iz Celja, star 77 let.

Iz sodne dvorane

Prijatelja tujih koles

20-letni Vrhovnik Branko, delavec pri gradbenem podjetju »Gradis« v Soštanjju, gradbišče Celje, stanujoč v Celju, Bežigrad 5, je 2. 3. 1954 v Celju na Lavi pred gostilno Naprudnik vzel na zid naslonjeno moško dvokolo, vredno okoli 19.000 din, last Franc Lipičnika. Dne 4. 4. 1954 je na Teharski cesti št. 5 v Celju iz nezaklenjene svinjske kuhinje vzel Horjak Francu 15.000 din vredno moško dvokolo. Istega dne je pred tovarno »Toper« Crepiška Vinca dvakrat s pestjo udaril po glavi in ga lahko telesno poškodoval. Okrajno sodišče je Vrhovnika obsodilo na 7 mesecev zapore. — 29-letni Berič Leopold iz Orešja, okraj Pregrada na Hrvaškem, je 7. 2. 1954 iz dvorišča občine Prebold vzel moško dvokolo, vredno okrog 35 tisoč dinarjev, last Potočnika Antona. Berica, ki je že dvakrat predkaznovan zaradi nedovoljenega trgovanja, je sodišče obsodilo na 8 mesecev zapore; Potočniku pa mora povrtni škodo 35.000 dinarjev. Tatvine koles so v Celju pogoste, zaradi česar je sodišče v obeh primerih izreklo primerno stroge kazni.

Prijatelj tuje lastnine

je tudi 23-letni zidarski delavec Jančič Avgust, zaposlen pri Gradis« v Soštanjju. Dne 3. marca letos je v Sp. Koprivnici Macele Oskarju ukradel 2500 dinarjev vreden ženski dežnik. V marcu letos je v vlakcu Celje—Zabok neki osebi vzel aktovko, vredno okrog 3000 dinarjev. Dne 15. marca je prišel Jančič v shranjevalnico koles pri hotelu »Pošta« v Celju. 10-letni Anton Cvenk je tam v odsotnosti svoje matere čuval shranjena kolesa. Pod pretvezo, da je eno shranjenih koles last njegove žene, je Cvenku izročil listek z lažnim naslovom in ga s tem spravil v zmotu, da mu je dopustil odpeljati žensko dvokolo, vredno okrog 12.000 dinarjev, last A. Potočnik. Zaradi tatvine in goljufije je bil Jančič obsodjen na 8 mesecev zapore.

25-letni Krajnc Ivan iz Dobletine pri Laškem, zaposlen pri »Graditelju« v Celju, je z grožnjo, da bo uporabil silo, v Pečovniku pri Celju preprečil nekemu miličniku pri legitimiranju neke osebe, da uradnega dejanja ni mogel izvršiti. Pri tem ga je tudi žalil z nepriemernimi izrazi. Kazen 1 mesec zapore.

Ali so lazani res povzročili škodo?

Kmet Martin Poteko iz Jagovč pri Laškem se je pritožil Lovski družini v Laškem, da so mu fazani napravili škodo na pšenici, ki jo je posejal v jeseni. Res je, da je bilo opaziti pozimi manjše število fazanov na poljih pri vasi Jagovče, vendar ni verjetno, da bi napravili škodo fazani, zlasti ker na sosednjih njivah, kjer je ravno tako posejana pšenica ni opaziti nobene škode, nasprotno, pšenica je prav krasna.

Čeprav je Poteko znan kot dober kmetovalec, se laški lovci ne strinjajo z njim v tem, da bi nekaj fazanov prav njemu napravilo škodo, temveč so mnenja, da je zaradi slabe obdelave ali pa DROBIŽ IZ KOZJANSKEGA

Dolga zima je ohromila odrso dejavnost, šele marca so se igralske družine znova razgibale. Najdelavnejša je Sentvid pri Planini, ki je najprej nartpala z »Lepo Vido« dokaj veliko dvorano v Kozjem.

Minulo nedeljo so bile v tem malem kotu kar štiri družine v gosteh. Virštančani so prinesli iz Kozje »Milion težav«, z mladino iz Kozjega je prišel v Podčetrtke »Sluga dveh gospodov«, Slivnica je pa seznanila Prevornjane s »Scapinovimi zvijačami«. Sentvid je tega dne z lepim uspehom uprizoril na Pilštanju dramo »Dobrava« in za nameček še dodal veselo enodejanko.

Pogosto deževje je pri nas kvarno vplivalo na zgodnje sadje, saj je na primer cvetje marelic odpadlo, a tudi zgodnjim slivam slaba prede. Na njivah, kjer ob vztrajnem deževju rada voda zastaja, se vsejana koruza v kali ni mogla razviti, zrna so nagnata in ne bodo vzklila.

Plazovju podvržene plasti so se začele tu in tam sproščati in lezejo navzdol. Takšen primer je najbolj viden ob cesti mimo pokopališča na Pilštanju. Tu se je zemeljska plast premaknila prek jarka na cesto in jo zožila za dober meter. Izgradnja opornega zidu, betoniranega jarka in naprav za ustavitve plazovja bo zahtevala sicer visok znesek, vendar bo ceneje, kakor vsakoletno krpanje. Ne bo dolgo, ko bo prevoz z vozili po cesti ogrožen, kmalu bo pa tudi dohod na pokopališče zaprt.

Iz Šmartnega ob Paki

NA IZPITE SE PRIPRAVLJAJO

Tečaj protiletalske zaščite se bliža koncu. Tečajniki, katerih je 46, se pridno pripravljajo na izpite, ki bodo zadnje dni prvega tedna v juniju. Ker je obisk do sedaj prav dober, smemo upati na prav dober uspeh.

LEP OBISK KINO PREDSTAV

Ko je prevzel »Partizan« v upravljanje tudi kinopodjetje, je dal popraviti tudi kinoaparaturu, ki sedaj brezhibno deluje. Zato ni čudno, da se obisk stalno veča, kar pa je brez dvoma tudi posledica dobrih filmov, ki so zadnje čase na sporedu. Z dobro voljo se vse doseže.

KAJ JE Z ZOBOZDRAVNIKOM?

Občinski ljudski odbor je vložil okoli pol milijona dinarjev za sodobno ureditev obeh ambulanz. Ze 14 dni pa so v zobni ambulanti zaboji z instrumenti in vsem potrebnim, kar se pri zobni ambulanti rabi. Tudi ta instrumentarij je stal okrog 400.000 din. Zato se ljudje, ki že nad pol leta čakajo na zobozdravnika, upravičeno hudujejo nad počasnostjo ureditve te zadeve. Merodajne prosimo, da spravijo to zadevo vendar enkrat z mrtve točke. Kako dolgo naj še to traja?

Sindikalna podružnica Cinkarne
s celotnim tovarniškim kolektivom

bratsko pozdravlja kongres „Svobod“ v Celju
in mu želi plodonosnih uspehov

OBENEM SE PRIPOROČAMO VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM Z
BOGATO IZBIRO NAŠIH CINKANIH IN KEMIČNIH PROIZVODOV!

Zaradi goljufije je bil
inž. Korent obsodjen na
1 leto in 3 mesece zapore

Pri Okrožnem sodišču v Celju je bila razprava proti 40-letnemu inženirju-arhitektu Francu Korentu, ki je bil direktor in glavni projektant pri Projektivnem biroju v Celju.

KDAJ BO V GROBELNEM ZASILU
ELEKTRIČNA LUČ

Če se pelješ ponoči iz Celja v Rogaško Slatino opaziš povsod električno razsvetljavo, le med postajo Grobelno in Sentvidom v vasi Grobelno, ki leži ob glavni cesti, še danes nimajo elek-

Odpadni SVINEC kupimo vsako
količino po najvišji ceni.
Odpadpromet Laško

trike. Drogovi že dve leti stojijo prazni, potrebno bi bilo le napeljati električno žico. Zato tamkajšnji ljudje pričakujejo, da se bo tudi zanje našlo nekaj denarja, ki bi jim omogočil svetlejšje noči.

IZ ŠMIHELA PRI MOZIRJU

Vihar, ki je divjal v dneh od 5. do 8. maja v Šmihelu, je po ocenitvi podrl preko 4.560 m³ gozdnega drevja. V Lepi njivi je vihar podrl okoli 1.500 m³ drev. Podrti les sicer ne predstavlja škode, vendar je zemlja tako razrita, da bo nekaj let le težko saditi mlade smreke. Škoda je vihar napravil tudi na soseslopih, njivah in travnikih.

Gibanje prebivalcev v celjski okolici

POROČILO O GIBANJU PREBIVALSTVA
V CELJU-OKOLICI V ČASU OD 17.—24. 5. 1954

V času od 17. do 24. 5. 1954 je bilo rojenih 19 dečkov in 14 deklet.

Poročili so se:

Habe Janez, delavec iz Dokovine in Kerner Marija, poljedelka iz Klavca, ob. LO Dobrova; Marovi Ivan, logar iz Letna in Uratnik Bernarda, poljedelka iz Podgorja; Kolar Ivan, kmetič delavec iz Novak in Koprivnik Pavla, kmetič delavka iz Razdelja; Gluhak Dragutin, rudar iz Ljubi in Rutar Pavla, delavka iz Ljubi; Sopotnik Rafael, kotar iz Pankrca in Lesjak Neža, delavka iz Petrovc; Zorko Jožef, delavec iz Harjeja in Askerc Ivana, predika iz Laškega; Storman Albert, poljedelec iz Sv. Lenarta in Knez Anica, poljedelka iz Sv. Lenarta; Gorišek Franc, poljedelec iz Harjeja in Stucin Pavla, bolniška strožnica iz Ljubljane; Mastnak Janez, mehanikar iz Zabukovec in Mesarec Marja, tkalka iz Laškega; Saneza Franc, poljedelec iz Rifengozda in Krajnc Angela, poljedelka iz Brstnika; Pernel Edgar-Karel, študent iz Laškega in Posinek Irena-Marija, knjigovodkinja iz Lahomge; Mlakar Franc, transportni delavec iz Lahomge in Juršič Marija, poljedelka iz Lahomge; Stucin Alojz, poljedelec iz Lažiš in Gorišek Ivanka, poljedelka iz Harja; Kok Janez, rudar iz Marija Reke in Marko Marija, kmetiča hiš iz Marije Reke; Cestnik Ernest, elektromonter iz Sv. Magdalene in Germaidnik Veronika iz Sv. Magdalene.

Umrli so:

Jančič Friderik, čevljar iz Mestinja, star 52 let; Krivec Angela, poljedelka iz Sv. Tomaža, stara 52 let; Majer Ida, iz Laš, stara 45 let; Poljak Mihael, posestnik iz Dobja, star 90 let; Gabušek Matija, posestnik iz Krivice, star 85 let; Lah Valentin, posestnik iz Lopace, star 85 let; Sternad Alojz, oskrbovavec iz Rakovelj, star 77 let; Ramišak Marija, tov. delavka iz Parizelj, stara 24 let; Rečko Jožef, oskrbovavec iz Bukovja, star 90 let; Boršič Marija, preuzikarica iz Vrhnega, stara 69 let; Ramišak Viktor, župnik iz Sentjarja, star 45 let; Dobovičnik Stefan, upokojenec iz Vrba, star 80 let; Zonič Rudolf, oskrbovavec iz Pernovega, star 64 let; Senica Franc, preuzikar iz Osredka, star 63 let; Santelj Alojz, žel. upokojenec iz Sv. Stefana, star 89 let; Kolenc Ana, posestnica iz Homca, stara 78 let; Poteko Jakob, kmet iz Ljubi, star 65 let; Drev Franciška, iz Drešinje vasi, stara 79 let; Jarh Terezija, zasebnica iz Petrovc, stara 77 let; Grah Franc iz Arje vasi, cesar, star 59 let; Jurak Terezija, gospodinja iz Kasaz, stara 61 let; Sevelnik Antonija, gospodinja iz Dobriše vasi, stara 78 let; Brecl Erna iz Ljubi, stara 7 mesecev; Dimc Vincenc, namestnik iz Smartnega v R. d., star 55 let; Horjak Julijana iz Laškega, stara 67 let; Kovac Marija iz Marija Gradca, stara 64 let; Medved Franc iz Plazovja, star 64 let; Hrovat Ana iz Tolstege, stara 71 let; Sagemister Franciška iz Laškega, stara 90 let; Maček Franc iz Trojnega, star 86 let; Pencil Terezija, upokojenka iz Kaplje vasi, stara 74 let; Sternik Marija, upokojenka iz Prebolda, stara 78 let.

Obtožnica mu očita, da je v času od 1. 1. 1951 do 30. 10. 1951 ter od novembra 1952 pa do aretacije, dne 22. decembra 1953 prevzel v 6 primerih za svoj račun v izdelavo najrazličnejše gradbene projekte od raznih državnih, združnih in zasebnih investitorjev, potem ko jih je do tega pripravil deloma s predočevanjem, češ, da Projektivni biro zaradi preobremenjenosti, načrtov ne more vzeti v izdelavo in da je izdelava načrtov pri Projektivnem biroju predraga. Izdelane projekte je opremil z registracijskimi številkami in službenim pečatom Projektivnega biroja ter tako ustvaril videz, da so gradbeni projekti pri Projektivnem biroju predpisno registrirani in obračunani, s čimer je povzročil Projektivnemu biroju škodo v znesku več sto tisoč dinarjev in se pri tem tudi sam okoristil.

Obtožnica mu dalje očita, da je vpi-soval neresnične številke načrtov in s tem storil pet kaznivih dejanj ponareditve uradne listine. V mesecu marcu 1953 je sestavil inž. Lešniku Marjanu račun za 76.125 din za sestavo glavnega načrta za gimnazijo v Soštanjju in ga nepooblaščen podpisal. Dne 5. maja 1953 je inž. Bertetu Dušanu sestavlil račun za statistični načrt za šolo v Soštanjju v znesku 27.300 din ter ga nepooblaščen podpisal.

Z namenom, da bi si pridobil protipravno premoženjsko korist, je poskusil spraviti upravo Okrajnega gradbenega podjetja v Soštanjju v zmotu s tem, da je slednji predložil navedena falsificirana računa, in sicer račun na ime inž. Lešnika Marjana za znesek 76.125 din, pri tem pa prikrl dejansko okoliščino, da je inž. Lešniku za opravljena dela izplačal le 53.000 dinarjev in s tem navedeno upravo poskušal zape-ljati, da bi mu ta v škodo premoženja Okr. gradbenega podjetja Soštanj neupravičeno izplačala 23.125 din; meseca maja 1953 je isti upravi predložil račun na ime inž. Berteta Dušana za znesek 27.300 din, pri tem pa prikrl, da je inž. Bertetu plačal za opravljena načrtovalna dela le 22.000 dinarjev, s čimer je navedeno upravo skušal zape-ljati, da bi mu v škodo premoženja Okr. gradbenega podjetja v Soštanj neupravičeno izplačala 5.300 din. V teh dveh primerih je storil dvakrat kaznivo dejanje poskusa goljufije.

Obdolženčevu koristiljubje osvetljuje pregled njegovih službenih prejemkov v letu 1953, iz katerega je razvidno, da je prejemal redno mesečno plačo 16.000 dinarjev, otroške doklade za dva otroka, poleg teh službenih prejemkov pa še akordne zasluže v februarju 1953 v znesku 55.996 din, v aprilu že 129.743 din, v juliju in avgustu pa posebno veliko vsoto 224.186 dinarjev. Obdolženec ni bil v najmanjši gmotni stiski, temveč je prejemal redne zasluže visoko nad povprečjem našega delovnega človeka. Če se je poleg tega lotil še škodljive poti, zaradi česar je prišel pred sodišče, je nujni zaključek, da je obdolženec Korent kot storilec v svojem koristoljubju družbi nevaren.

Zato je bil Franc Korent obsodjen na 1 leto in 3 mesece zapore, dočim je bil obtožbe v nekaterih točkah oprošten. V kolikor ne bo prišlo do prostovoljne poravnave odškodnine, bo o tem odločal civilni sodnik.

35-letni delavec Ravter Franc iz Prevorja, je bil zaposlen pri podjetju »Koloniale-Zivila« v Celju. Od sređe januarja do marca letos si je iz skladišča podjetja prisvojl okrog 20 kg sladkorja v vrednosti 2700 din. Obsodjen je bil na 14 dni zapore. Podjetju mora poravnati znesek za 10 kg sladkorja 1.350 dinarjev.

Spomlad V VELENJU

CELJSKE BODICE

JANKO KERSNIK PIŠE CELJANOM

!z groba pišem pismo Vam, Celjani, ki sem dolžan obitne hvale Vam. Prijetni glas o Vaših stavnihi delih do mene segel je v ta temni hram.

Pri nas smo tu že davno onkraj vsega, kar nam nekoč vrtinčilo je kri, a vendar kdaj zabloudi k nam novica o tem, kaj vse pod soncem se godi.

In slišim, da Slovenci se cenijo, kar moje je napisalo pero: Ciklami, Slike in gospoda Jaro — to dali so v nekakšen film celó.

Da v Celju ulico imam, sem vedel, čeprav mi ni natančno znano, kje. ed vojno so mi jo Tevtoni vzeli, svoboda ji vrnila je ime.

Vodnik, Prešeren, Jenko, Stritar, Askere — mozem zaslužim gre posebna čast. Ne vem, kako da ravno meni dana najdaljša celjska ulica je v last.

Res kratek Levstik z ulico je svojo in tudi Tavčar kdaj pogodrnja, Prešeren pa hudo je zadovoljen, odkar Majolko v ulici ima.

In zdaj, kot slišim, ulico to mojo pokriva z bleskom velemeštni tلاك, ob njej nasad že raste drevoredni, kipe palače bele smelo v zrak.

Mogočna bolnica ob njej se širi, lep stadion atletom se smejlja in restavracija uteho nudi Slovincem, ki so težnega srca.

In kakor čujem, luč bo imenitna to ulico oblitala čez noč. »Neonska« se baje tej luči pravi, ki ogenj njen ima čarobno moč.

O, ko bi mogel vstati in oditi v življenje k Vam, v lepoto in prostost po svoji ulici, da Vaša dela občudoval bi sebi na radost!

Se dobro, da med nami literati zavist pod rušo tu več ne vzplamti in z mano sam Zupanič vesel se, ki v Celju ulice dobil še ni.

Celjani, hvala Vam za počastitev! Pozdravljeni! Želim Vam srečo vso. Pero odlagam, prsti so mi trdi. Sladko mi zdaj bo spati pod zemljo.

OB PETINSEDEMESETLETNICI FRANA VOGLARJA OČETA OKOLIŠKE ŠOLE

Tvoja bitla je zamisel in delo, temelje kopal si, bil se za streho, šolo zgradil si na prazno prej leho, pesem odmeva v njej danes veselo.

Nisi poznal ne oddiha, odmora, vedno le v delu so tekla Ti leta, skromen za to se »penzjon« Ti obeta — naša hvaležnost naj bo Ti opora.

Se dem in pol je decenijev Tvojih, vedno pokončno do ciljev si hodil, mnoge rodove k prosveti si vodil. Dolgo veselil uspehov se svojih!

S. K.
Učiteljski zbor I. osn. šole v Celju

Je kajenje zares nevarno?

Učenjaki se že dolgo časa bavijo s problemom okoli kajenja. V Ameriki je nedavno nastal preplah, češ, da tobak povzroča obolenja na raku. Te vesti so sicer precej pretirane, ugotovljeno pa je, da največ škoduje kadilec katran, ki ga vdihujejo. Najbolje je seveda za tiste, ki ne kadijo, medtem ko oni, ki se tega ne morejo odreči, bi morali kaditi zmernejše in ne bi smeli dima vdihavati.

RAZLIKE MED KAJENJEM PIPE, CIGARE IN CIGARETE

Dim, ki ga kadilec vdiha s pipe je veliko bolj vroč in prinaša v pljuča več nikotina ter katrana. Dim prihaja tudi veliko bolj koncentrirano v usta in dihalne organe, ker je pri pipah cev veliko ožja. Toda tega dima ne vdiha kadilec vsega, niti ga spuščajo skozi nos. Nezdružljive tvarine ostajajo v ustih in v slini. Tako karboniev oksid ne prihaja v pljuča.

Cigara je tudi podobna pipi. Dim je še vedno vroč, toda tudi tu kadilec ne vdiha vsega dima. Je pa cigara težja, traja veliko del kot cigareta. Nevarno je držati cigaro neprestano v ustih, ker na ta način kadilec vdiha močan dim v pljuča.

Cigarete so lažje od pipe in cigare. Toda zato je njihov dim lažji za vdihavanje. Zato prihaja v pljuča tudi karboniev oksid, katran in nikotin. Kadilci po navadi spuščajo dim skozi nos s čimer se več prostornina škodljivega delovanja. Je pa cigareta krajša in traja veliko manj časa.

NEVARNI ELEMENTI V TOBAKU SO: NIKOTIN, KATRAN IN KARBONIEV OKSID

Nikotin je strupen alkaloid, ki ga je največ v tabaku. Dobil je ime po Jeanu

Nikotu, ki je prinesel tobak v Evropo. Zmerna količina tobaka povzroča ugodne v človeškem organizmu, to bi govorilo v korist kajenju, preveliko uživanje pa je seveda spet škodljivo.

Najbolj nevaren je katran, ki nastaja sprito gorenja snovi. Na 100 cigaret se nahaja okoli 2 grama katrana. V tem katranu je neka posebna plinasta tvarina, ki je zelo strupena. Učenci so s tem »benzopirenom« namazali miši, ki so potem dobile raka na koži. Del učenjakov zanika, da bi ta plin škodoval človeškemu organizmu, del pa odločno vztraja, da je ravno to povzročitelj bolezni pri kadilcih. Toda ta plin je v tako malih količinah, da ga dobimo v svoje telo za en gram šele po 45 milijonov pokajenih cigaretah.

KOLIKO CIGARET SMEMO POKADITI DNEVNO?

To je individualno od posameznika. Nekomu je tudi deset cigaret dnevno preveč, medtem ko jih drugi lahko pokadi tudi 30 do 40. Nekemu škoduje nikotin, drugemu katran, tretjemu karboniev oksid.

KOLIKO POKADIMO V JUGOSLAVIJI?

Podražitev cigarete je po svoji strani imela pozitiven vpliv. Pred podražitvijo smo v Jugoslaviji pokadili okoli 22 milijonov kilogramov tobaka. Po podražitvi pokadimo ravno za polovico manj. Če pogledamo kakšne vrste cigarete kadimo in koliko, dobimo takole sliko: Dravo kadi 43% kadilcev, Moravo, Sutjesko, Opatijo itd. 32% kadilcev Ibar in Zeto 20% kadilcev, medtem ko dražje cigarete, kot je Avala, Drina itd. komaj 5%.

KOLIKO NIKOTINA VSEBUJEJO NAŠE CIGARETE?

Največ odstotkov nikotina vsebuje Drava, ki ima od 2,20 do 2,30% nikotina. Vrsta Ibar in Zeta vsebujejo od 1,80 do 2,20% nikotina. Vrsta Morava, Sutjeska, Planica itd. 1,40 do 1,80% nikotina, dražje cigarete pa 1,20 do 1,40%.

Kaj zdaj? Bomo nehali? Odveč ne bi bilo, če bi. Toda ker s to stvarjo ni tako lahko, da bi le dala čez noč obrniti, je treba vendarle biti previdni, kaditi manj in čim manj vdihavati cigaretni dim. Če pa bodo učenjaki dognali, da je tobak zares tako škodljiv, potem bomo v trafikah pač bonbone prodajali.

Vlomilec zagovorniku, ki je dosegel zanj oprostitno sodbo: »Hvala vam, doktor, kmalu vam obiščem v pisarni, da se vam še posebej zahvalim za trud.« Advokat: »Že prav, toda prosim vas, raje podnevi.«

* Pred sodiščem se je pojavil tožitelj z ženo. Sodnik si je prizadeval, da doseže njegovo spravo s tožencem. Ta je na to pristal, pa tudi tožitelj je hotel pritrčiti, pa ga je od tega odvračala njegova žena. Tožencem je k temu pripomnil:

»Vedel sem, da tu žena nosi hlače.« Sodnik je opomnil, da je ta njegova pripomba neumestna. Tožencem je nato hotel to popraviti:

»Pa naj bo! Preključujem svojo neosnovano trditve, da obtožiteljeva žena nosi hlače.«

spominjajo tudi poljedelske kulture. In vendar je Velenje, gledano zgodovinsko skozi line njegovega razpadajočega Saleka in trškega, še dobro ohranjena srednjeveškega gradu, le še pravljica o hudobni grofici, ki je dala mučiti tlačana, ob tem pa se je zemlja odprla in požrla mlado okrutnico... Niti ni več Velenje spomin na nemškutarski trg, ki je bil kaplanu Antonu Askercu z njegove zadnje kazenske postaje, z ilovnatih Skal, ki so danes zaradi vdora v mrtve rudniške rove, podobne s topovi razbiti vasi, dostopen le ob lepem vremenu, da se je tu pa tam pogovoril z gostobesednim pesnikom, postajnim načelnikom Resmanom, ali pa z molččim rodoljubom, gostilničarjem Ježovnikom. Prav tisti Lappov rudnik, ki je nekoč sredi močvar tik pod Skalami, z dimom in smradom ter z vrtnjem pod grčem opozarjal osamelega pesnika na »prozaično resničnost« in ga približeval socialni demokraciji, je danes tisto žarišče, ki je spremenilo Velenju podoben in mu navrglo nov ton in vsebino.

Velenje je danes mestna občina, sestavljena iz številnih deloma starih, še več pa novih naselij: Velenje-trg, srmežljivo počivajoč ob vznožju svojega gradu in zunanje odmaknjen svojji napredujoči okolici; Novo Velenje — nov stanovanjski center 4, 6, 12, 30 in več stanovanjskih blokov, ki se jim bo vsak čas pridružila še nova serija modernih stanovanj, naselje, postavljeno na nekdanje travnike in njive proti Smartnemu, ki bi bilo primerno tudi Celju — v uporabo in okras, a med vsemi na prvem mestu Rudnik, čigar področje se danes že dotika šoštanjskih mestnih meja. Velenje je danes četrti rudnik v Jugoslaviji; pred njim so Kreka, Banovci in Kostolac. Ta predel našega zemeljskega bogastva in delovnega poleta velenjskega rudarja ter njegovega velikega hotenja po povečanju našega narodnega dohodka, se da izraziti z naslednjimi številkami:

Dnevno 2800 do 3000 ton premoga v vrednosti 5 milijonov dinarjev, ki ga razvozi 280 do 300 vagonov v petih parnih vlakov po vsej Sloveniji, na Hrvaško in celo v daljno Vojvodino. Na Hrvaškem, kjer je danes velenjski lignit pojem, in sicer pojem zvezan s kvaliteto, so odjemalci zasebna in socialistična gospodarstva v mestih Zagrebu, Karlovcu, na Reki, v Zadru, Sibeniku, Splitu, Pakracu, Daruvaru, v Požglu, v Osijeku in v Vinkovcih itd., v Vojvodini pa Sombor, Zrenjanin itd.

Cez 1600 velenjskih rudarjev in rudniških uslužbencev je preteklo leto dobavilo 35.000 ton premoga, letos, v prvem tromesečju pa že 31.000 ton, celoletna obveznost pa znaša 150.000 ton. In, če bi ga morali razvoziti po 500 vagonov dnevno, bi ga razvažali še 100 let...

V teh brezmejnih razvojnih možnostih je Velenjčanom potrebnih še 400 stanovanj, do popolne izgradnje pa 800; z novimi dva in pol km dolgim industrijskim tirom je že zvezan s Šoštanjem oziroma bolje — zvezan je Šoštanj z novo nakladalno postajo Preloge, ki čaka le še na registracijo v tarifskem imeniku naših železniških postaj; zato so že danes potrebne rudniške naprave v vrednosti dva in pol milijarde dinarjev... Za Silvestrovo preteklega leta krščen 40 m visoki izvozni

A, če kaj še manjka slovesu, izgledu in vsebini velenjskega mesta in rudnika je šolsko poslopje, zakaj osnovna šola vzgaja velenjski naraščaj deloma v nekdanji grajski konjušnici, deloma v nekdanji šušmarkški šoli in deloma v baraki, nižja gimnazija pa sploh samo po barakah, v neizčrpnih skladih velenjskega lignita ter v socialistični zavesti in ustvarjalnosti velenjskega rudarja leži zagotovilo, da bo skoraj zasijala pomlad tudi v velenjskem šolstvu, tako kakor zdaj sije na Saleško dolino. G. G.

ALI VESTE...

— kaj pomeni beseda balada, ki ste jo lahko brali v naši zadnji številki? Beseda izvira iz italijanskega jezika, v katerem pomeni »ballata« ples oz. plesno godbo (ballare — plesati). Sicer pa pomeni v lepovljivi vrsto pripovedne pesmi, v katerih je bil pri nas največji mojster pesnik Anton Askerc (1856—1912). Njegove balade so pretresljive po vsebini in se odlikujejo po živem, dramatičnem načinu izražanja. Med najbolj znane Askercove balade sodijo: Ponočna potnica, Brodnik, Mejnik, Godčeva balada.

— za pomen besed investirati, impesticije, investicijska sredstva in pd., ki jih skoraj dnevno slišimo ali beremo v gospodarskih razpravah? S finančnega vidika pomeni investirati toliko kot vložiti denar v kako podjetje, n. pr. v stroje, investicije in investicijska sredstva, pa v ta namen vložen denar. Z gospodarskega vidika pa so to osnovno proizvodna sredstva, ki služijo za proizvodnjo materialnih dobrin (stroji, naprave, živina in pd.) ter ostala stalna sredstva, ki so namenjena za dvig družbenega stanja (šole, bolnice, gledališča, državni uradi, stanovanjske zgradbe, kanalizacija, vodovod, parki itd.) Besede pa izvira iz latinskega glagola obleci, v prenešenem pomenu forej opremiti.

— kaj več o fluoru, kakor pa o sodobnih sestavinah fluorografiranja in fluorescenca? Fluor je zelo oster, dušljiv in strupen plin zelenorumeni barve, ki ga v prosti obliki v naravi nimamo. Je hkrati neizmerno reaktivna kemična prvina (element), ki jedka vse snovi in kovine, razen platine in svinca. Nahaja se n. pr. v fluoritu, a to je mineral, ki kristalizira v lepih rumenih, zelenih in vijoličastih kockah. Fluorit ima lastnost, da se kaže pri prehodni svetlobi v eni, pri odbojni svetlobi pa v drugi barvi; odtod — fluorescenca. Fluor spada v vrsto najdalj znanih prvih, saj so ga odkrili že leta 1771. Odkril ga je kemik Karel Vilj. Scheele (1742—1786). Sam naziv pa poteka iz latinske besede fluere — teči, ker služijo njegove spojine kot tekočine.

Matura je pred vrati...

Ni ravno prijetno spomladi, ko vse zeleni in cvete, sedeti s knjigo na kolenu in »guliti« učno snov. Tako lepo bi bilo hoditi v planine, po gozdovih in še kaj...

Pa je vendar ta čas pomladi v naravi in v življenju najlepši.

»Triperesna deteljsca« je maturi navkljub dobre volje.

DELOVNI KOLEKTIV

Tovarne usnja Šoštanj

čestita „Svobodam“ k njihovim dosežanjim uspehom z željo, da na II. kongresu „Svobod“ v Celju pride do izraza njihova tradicija

Telesna vzgoja

Celje in bližnja okolica pred PARTIZANSKIMI NASTOPI

Kljub nagajivemu vremenu so oživila telovadna vseh partizanskih društev celjskega okraja, kjer lahko mimoidoči ljudje opazujejo vztrajno prizadevanje vadiateljev in vaditeljev in vseh telovadcev in telovadkinj pri učenju vaj za letošnje nastope. Le 14 dni nas še loči od velikega dogodka za vse pripadnike partizanske organizacije — na veliki republiški zlet Partizana, ki se bo vršil 12. in 13. junija v Ljubljani. Pred odhodom naših telovadcev na ta zlet bodo tudi prebivalci celjskega okraja lahko prisostvovali večjim telovadnim prireditvam v Celju, Zalcu in Skoflji vasi, kjer se bodo vršili interni nastopi.

Partizansko društvo Celje-Gaberje bo skupno z mestnim društvom priredilo svoj nastop že v soboto, 29. t. m., ob 19. uri na svojem telovadišču na Mariborski cesti za društvenim domom. Prireditve je posvečena srduštvom dnevu kongresa Svobode, obenem pa bo za to delavsko društvo ta dan svečan.

ker bodo ob tej priliki razvili svoj društveni prapor kot prvo partizansko društvo v celjskem okraju. Praporu bodo kumovali naši največji delovni kolektivi Tovarna emajlrane posode, Cinkarna in Savinja, lesni kombinat, Okrog nastopajočih od najmlajših pa do članskih oddelkov bo na tem večernem nastopu prikazalo napredek telesne vzgoje v našem mestu. Poleg zanimivih prostih vaj bodo vselej bolj povzročili pozornost vzbojali naši vrhunski telovadci v vajah na orodju. V Celju le redko lahko prisostvovali tem vrstam prirediteljem, zato upamo, da se je bodo Celjani udeležili v velikem številu.

Naslednje nedeljo pa se bo zbralo članstvo vseh partizanskih društev na dveh sektorskih nastopih. Vsa Savinjska dolina se bo zbrala na

nastopu v Zalcu, obe celjski društvi pa bosta z bližnjimi društvi priredili večji nastop v Skoflji vasi pri Vojniku. Ta nastopa bosta služila kot zadnji pregled pred odhodom naših telovadcev na zlet v Ljubljano, na katerega bo odšlo okrog 800 partizanovcev iz celjskega okraja.

Po glavnih zletnih dneih v Ljubljani se bodo po vsem okraju vršili društveni nastopi, ki bodo z bližnjimi posameznimi društvimi in članstvom ter vneto ljubitelje telesne vzgoje. Letošnji nastopi partizanskih društev bodo brez dvoma po svoji pripravljenosti in množičnosti služili kot močno propagandno sredstvo za vključevanje še večjega števila naših pionirjev in mladine v organizacijo Partizana. To pa je tudi namen teh nastopov in želja prirediteljev — saj je že skrajni čas, da se mreža teh društev po našem okraju razprede kar najbolj gosto.

pančič 25,8, 4x100 m: sprinterji 44,3, višina — Urbajs 178, daljina: Petauer 6,28, palica: Vehovar 5,71, krogla: Gole 15,67, disk — Gole 43,55, kopje: Kopitar J. 54,15.

Mladinci: 100 m: Celik 11,4, 1000 m: Stožir 2,38,0, višina: Brodnik 170, daljina: Celik 6,67, palica: Lesek 5,42, kopje: Brodnik 51,74, — ženske: 60 m: Majcen 8,2, 100 m: Zeleznik 14,1, 600 m: Belaj 1,47,5, 4x100 m: 32,0 (izenačen rekord LRS), višina: Gradišar 140!, daljina: Majcen 5,24, krogla: Cesnik 12,95, disk — Cesnik 38,40, kopje: Pristovec 32,67, — Mladinske: 60 m: Jager 8,3, 100 m: Ocvirk 14,2, 600 m: Slanin 1,41,2 (rekord FLR.J.), višina: Kovac 130, daljina: Podpečan 4,92, krogla: Tončič 9,08.

SREDNJIŠOLSKA ATLETSKA TEKMOVANJA

V zadnjih dneh je na atletskem stadionu v Celju tekmovalo na stotine mladinčev in mladink srednjih in strokovnih šol celjskega okraja. Prostor nas omejuje, da ne moremo objaviti podrobnih rezultatov. Odkrili so bili novi mladi talenti, od katerih je najbolj presenetil z odličnim rezultatom Kuncelj iz L. gimn., ki je brez vsake priprave oziroma daljšega treniranja 100 m pretekel v času 11,6, v daljino pa je skočil preko 6 m. Pri moških je v obeh skupinah prepričevalno zmagala L. gimn., pri ženskah pa učiteljske in L. gimn. V nedeljo, 30. t. m. dopoldne se bo vršilo finale atletske prvenstva srednjih šol LRS v Celju, na katerem bodo brez dvoma med izbranimi ekipami nastopile tudi celjske šole.

Tudi pionirsko atletsko prvenstvo celjskih šol, ki se je vršilo pred tisoči mladih gledalcev-pionirjev na Titov rojstni dan, je pokazalo, da je v vrstah najmlajših na naših šolah dober naraščaj in velik interes za atletiko. V ekipnem tekmovanju je pri pionirjih zmagala ekipa L. gimnazije pred II. gimn., pri pionirkah pa so se na prvi mestu uveljavile učence iz I. in II. osnovne šole.

Odbojka:

PARTIZAN SEMPETER NA CELJU TABELI

Mladi odbojkarji iz Sempetra se v nedeljo poskrbeli že za drugo presenečenje v okviru slovenske lige. Njihova zbiritev je sedaj bila izbrana ekipa Fužinarja v bivšim državnim reprezentantom Antekolovičem na čelu. Borba je bila teška in je domačinom uspelo zmagati šole

v 5 setih. Mladi igralci Koren I in II, Znidaršič, Božič, Kander in Dagičan, niso popustili v tem srečanju kljub vodstvu gostov, ki so prva dva seta odločili v svojo korist. Z živahno igro, kjer so igrali izredno požrtvovalno, so v nadaljevanju odločili 3 sete za svoje društvo in s tem zmagali s 3:2 (11:15, 15:17, 15:6, 16:14, 15:12). S to zmago je ekipa iz Sempetra prevzela vodstvo v vzhodni skupini slovenske lige.

Rokomet:

ALI BODO CELJANI SE PRAVK SLOVENIJE? ODREDA: CELJE — 13:11

Celjsani so v nedeljo na domačih tleh izgubili obe točki proti ljubljanskemu Odredu in si s tem močno pokvarili izgled za osvojitve letošnjega slovenskega rokometnega prvenstva. Vsa leta pa osvoboditvi je Celje bilo slovenski prvak v rokometu, letos pa bo ta naslov verjetno romal drugam. Nedeljski poraz, kateremu je kumoval tudi slab sodnik Pelicon, meče kaj slabo luč na naše rokometaste. Izgleda, da ni bilo sistematičnih priprav čez zimo niti ne kažejo igralci še sedaj v tekmovalni sezoni dovolj navdušenja za redno vadbo. Kljub vodstvu v prvem polčasu so zaradi pomanjkanja kondicije Celjani močno popustili v II. polčasu in rezultat tega popuščenja se je tudi močno maščeval. Res je, da je poraz minimalen in da je domača ekipa nastopila oslabljena in da je bil sodnik pristranski, res je pa tudi, da ekipa Odreda doslej ni predstavljala vernarnega nasprotnika. Prav zaradi tega nas nedeljski poraz močno preseneča.

Nogomet:

DOGODKI ZADNJE NEDELJE

V ospredju je bila vsekakor tekma hrvatsko-slovenske lige med Svobodo iz Varaždina in Kladivarjem. Veliki nasprotnik je vtil nekoliko preveč spoštovanja domačim nogometašem. Bila je to tekma zamujenih prilik. Učinkovitejši napad Kladivarjev bi moral iz tega srečanja pobrati ves izkupiček. Tako pa smo tudi z neodločenim rezultatom 1:1 (0:1) zadovoljni. V vsej tekmi je bilo precej razburljivih situacij pred obema goloma. Domačini so si ustvarili večje število zrelih pozicij, žoga pa ni hotela v mrežo. Se tako uporabne žoge nihče od napadalcev ni znal izkoristiti. Res je tudi, da se je domačinov držala precejšnina mera smole — saj so kar štirikrat streljali v prečke vrat. Igra nas ni zadovoljila. Obramba Kladivarja je dala veliko partijo, od vseh pa je postavil nepremagljivo oviro za nasprotnika. Catar. Reseval je vse prodore nasprotnih igralcev in pošiljal uporabne žoge napadalcem. Od vseh pa je bil najbolj marljiv in delaven Mahkovec, ki je v tej tekmi garal kot mravalj. Povsod si ga videl na igrišču, nasprotniku je odvel nesežno žog in jih pošiljal naprej v prve vrste. Napad je igral raztrgano. Igralci se med seboj niso sporazumevali, v zaključnih akcijah pa so odpovedali prav vsi brez izjeme. Nasprotnik je v tehničnem oziru prekašal domačine, napad pa tudi ni imel sreče. Tekmo je odlično vodil tov. Varaždinec iz Zagreba pred 1500 gledalci.

Pohvaliti moramo še ostale nogometaše Kladivarja, ki so to nedeljo nastopili od jutra do večera od najmlajših pa do starejših igralcev. Kar 10 moštve je Kladivar postavil na igrišče in s tem dokazal številčnost svojih vrst. Brez dvoma lahko brez bojazni gledamo v bodočnost, če bo v Celju rasla taka armada mladih nogometašev.

Kovinarji iz Štor so na domačem terenu zadnješnjič premagali ZSD Celje kar s 4:1, kljub tej zmagi pa tega vsedga nasprotnika še niso prehiteli v slovenski ligi. Ločiji jih še vsega le ena točka. Kdo bo izpadel iz lige?

Nogometaši Rudarja iz Velenja so nas zopet razveselili s tesno zmago v Kidričevem proti Aluminiju s 5:2 (1:2). Zmaga je bila plod velike požrtvovalnosti vseh igralcev, ki niso izgubili morale kljub vodstvu domačinov že z 2:0. Pridobljeni točki pa utirajojo položaj velenjskih nogometašev v sredini lestvice vzhodne slovenske lige.

NEDELJSKI SPORED:

Sobota, 29. maja ob 19. uri: Telovadni nastop celjskih društev Partizan v Gaberju.

Nedelja, 30. maja dopoldne od 8. ure dalje okrajno prvenstvo partizanskih društev v mnogoboju v Gaberju.

Ob 10. uri na atletskem stadionu — atletsko prvenstvo srednjih in strokovnih šol Slovenije, finale.

PRVENSTVO SD »TEMPO« V STRELJANJU

V dneh od 21. do 23. t. m. je SD »Tempo« priredila v počastitev rojstnega dne mrtušala Tita na strelišču v Liscavi svoje družinsko prvenstvo v streljanju za leto 1954. Kljub temu, da je tekmovalce oviralo nestalno vreme, so bili doseženi odlični rezultati, od teh nekaj novih celjskih rekordov. Le udeležba ni bila najboljša, ker so se nekateri ustrašili dežja. Tekmovalje je tudi bilo dobro organizirano. Težavno nalogo so imeli pokazatelji in sodniki v rovu, kjer je voliko blata, da je bil njihov del zelo oteženo.

Najboljši rezultati so naslednji:

- Titova tarča — vojaška puška: 1. Slavko Tržan 115, 2. Tonček Jager 113, 3. Jože Tržan 111 itd.
 - Ljudska tarča — vojaška puška: 1. Ivan Cendak 84, 2. Jože Strajbar 80, 3. Jože Tržan 78 itd.
 - Hitro streljanje z vojaško puško: 1. Slavko Tržan 60, 2. Tonček Jager 57, 3. Franc Apat 54 itd.
 - Vojaška pištola: 1. Mirko Mejavič 78, 2. Jože Tržan 72, 3. Marjan dr. Pavlič 54 itd.
 - Malokalibrska puška — ženske: 1. Ivica Skočir 108, 2. Alenka Vrabl 103, 3. Vlasta Pavlič 101 itd.
 - Malokalibrska puška — mladinci: 1. Tonček Jager 121, 2. Jože Tržan 119, 3. Franc Apat 106 krogov itd.
- Vsega skupaj je članstvo tekmovalo na 116 tarčah. Pionirji še bodo tekmovali pozneje. Najboljši poedinci so prejeli diplome in darila.

Občni zbor okrajne obrtne zbornice Soštanj

Pred kratkim so se zbrali v Smartnem ob Paki obrtniki okraja Soštanj, da pregledajo svoje delo v preteklem letu, obenem pa dobijo smernice za bodoče delo.

Iz poročila upravnega odbora posnemamo, da združuje zbornica 71 državnih obratov, 12 zadržnih in 305 zasebnih obratov ter 1 družbeni obrat. Državni, zadržni in družbeni obrati zaposlujejo 53 mojstrov, 134 pomočnikov in 100 vajencev. Z ozirom na število pomočnikov bi morali ti obrati imeti vsaj nekoliko več vajencev. Posebni obrati pa imajo 118 pomočnikov in 165 vajencev. Tudi tu bo treba doseči, da se bo število vajencev povečalo, če hočemo vsaj delno spravi v uk tisto mladino, ki po končani šoli ne ve, kam bi se vključila.

V obrtništvu je zajeto 48 različnih strok, od katerih prevladuje krojaška, čevljarška, mizarska, kolarska itd. Zanimivo pa je, da so slabo zastopane šivilje, saj jih je samo 12. Izgleda, da je v tej stroki največ šušmarstva. Potrebne pa bi bile še druge stroke, ki bi imele dovolj dela.

Med letom je zbornica organizirala krojaško-šiviljski prikojevalni tečaj v

Rečici ob Savinji, v Mozirju pa čevljarško-prikojevalni tečaj. Oba tečaja sta trajala po 2 dni. Prvega je obiskovalo 33, drugega pa 13 tečajnikov. Ker so vodili te tečaje strokovni učitelji, so bili uspehi zadovoljivi. V Smartnem ob Paki pa je bil knjigovodski tečaj. Obiskovali so ga največ mojstri sami. Zbornica je izvedla tudi tombolo. Čisti dobiček so razdelili takole: 120.000 dinarjev za nabavo inventarja, 100.000 dinarjev za Obrtniški dom v Ljubljani, 100.000 dinarjev za Dom onemoglih v Velenju, 55.000 pa so porazdelili socialno ogroženim in starim obrtnikom.

Na sektorskih sestankih so razpravljali o novih uredbah, o vajencihi strokovnih šolah, šušmarstvu, davkih in drugem. Zasebni obrtniki se so teh sestankov in lepem številu udeleževali.

Da bi pričrpli partizanske otroke in socialno šibke vajece, ima Svet za socialno skrbstvo letos na razpolago 5 milijonov dinarjev. Posebno bo treba podpreti one vajece, ki nimajo prilike, da bi obiskovali vajeniške šole, pač pa morajo obiskovati periodične šole drugod. Takih primerov je največ v Zgornji Savinjski dolini. V okraju so 3 vajeniške šole, ki v splošnem dosegaajo zadovoljive uspehe. Borba proti šušmarstvu ni rodila vidnih uspehov. Dokler državni organi ne bodo ostreje ukrepali, je borba proti šušmarstvu skoraj nemogoča. Predlog proračuna za leto 1954 je bil v celoti sprejet in znaša 789.000 dinarjev.

USNJAR (Soštanj): ZALEC 3:5 (1:2)

V prvenstveni nogometni tekmi celjske podzveze sta se v nedeljo, 23. maja pomerili v Soštanju enajstoriči Zalcu in domačega Usnjara. Tekma se je končala neodločeno 3:3.

ALUMINIJ (Kidričevo): RUDAR (Velenje) 2:3 (2:0)

V nedeljo, 23. maja sta v Kidričevem odigrala prvenstveno nogometno tekmo slovenske lige Rudar iz Velenja in Aluminij iz Kidričevega. Zmagal je Rudar, čeprav za domači žc vodili z 2:0.

V predtekmi sta nastopili mladinski enajstoriči Rudarja iz Velenja in Aluminija. Zmagali so mladinci Aluminija s 2:0.

OBJAVE IN OGLASI

OBVESTILO

Obveščamo vse pogrebne ustanove in ostale interese, da prodamo mrtvaške vozove I. in 4. razreda, dva para konjske vprege, konjske odeje, razne uniforme za nosače, svečnike, bronski zvon težine 200 kg ter razne druge pogrebne potrebščine. Nadalje prodamo šestcilindrski motor za avto Wanderer kakor tudi dinamo za baterijo ter razne druge avtomobilске dele. Naprodaj imamo tudi več nagrobnih spomenikov različne velikosti in iz raznega kamna.

OBVESTILO

Obveščamo vse pogrebne ustanove in ostale interese, da prodamo mrtvaške vozove I. in 4. razreda, dva para konjske vprege, konjske odeje, razne uniforme za nosače, svečnike, bronski zvon težine 200 kg ter razne druge pogrebne potrebščine. Nadalje prodamo šestcilindrski motor za avto Wanderer kakor tudi dinamo za baterijo ter razne druge avtomobilске dele. Naprodaj imamo tudi več nagrobnih spomenikov različne velikosti in iz raznega kamna.

POZIV

Pozivamo svojece umrlih, ki imajo grobove na pokopališču v Cretu in na Golovcu, da jih očistijo vsak mesec, željezne ograje pa prepleksajo do 15. septembra 1954. Ograje, ki do tega datuma ne bodo prepleksane, bodo odstranjene in bodo zapadle v korist zavoda. Grobovi, ki ne bodo redno mesečno vzdrževani (očiščeni), bodo odvzeti in oddani drugim interesentom.

TELOVADNO DRUŠTVO PARTIZAN CELJE-MESTO IN GABERJE

prireditva skupni telovadni nastop s sodelovanjem JLA v počastitev II. kongresa »Svobode« dne 29. maja ob 19. uri na telovadišču Partizana Gaberje. TVD Partizan Gaberje počasti ta nastop z razvitem društvenega prapora.

PRODAJA HIS

Občinski ljudski odbor Dobrna pri Celju objavlja, da bo dne 30. maja 1954 ob 9. uri dopoldne prodaja eno in dvostanovanjskih hišic, ki so last SDP in pod upravo občine Dobrna. Interesenti vabljeno!

RAZPIS VPISA V SOLO

Enoletna splošna kmetijska šola v Sentjurju pri Celju bo sprejela v šolskem letu 1954-55 določeno število učencev obeh spolov.

- Pogoji za sprejem so:
- 1. Uspešno dovršena kmetijsko-gospodarska šola ali (izjemoma še za to šolsko leto) uspešno dovršen VI. razred osnovne šole, oziroma II. razred gimnazije.
- 2. Starost nad 17 let.
- Prošnji je priložiti:
- 1. Zadnje šolsko spričevalo.
- 2. Rojstni list.
- 3. Zdravniško spričevalo.
- 4. Živiljenjepis.
- 5. Izjavo o plačevanju vzdrževalnine v internatu.
- Učenci obvezno stanujejo v internatu, kjer imajo vso preskrbo, vzdrževalnina znaša 2.250 din mesečno.
- Prošnje je predložiti do 1. julija ravnateljstvu šole.
- Opozarjamo, da sta v Sentjurju dve šoli, splošna kmetijska in gospodinska. Dekleta se lahko vpíšejo v obe šoli, zaradi česar naj izrecno navedejo, v katero šolo se prijavljajo.
- Ravnateljstvo

RAZPIS VPISA V SOLO

Enoletna kmetijsko-gospodinska šola v Sentjurju pri Celju bo sprejela v šolskem letu 1954-55 določeno število učencev.

- Pogoji za vpis so isti in tudi k prošnji je priložiti iste priloge kakor za kmetijsko šolo.
- Tudi neneke obvezno stanujejo v internatu, kjer imajo vso preskrbo, vzdrževalnina zanje pa znaša mesečno 2.500 din.
- Prošnje je vložiti do 1. julija 1954 pri ravnateljstvu šole.
- ZAHVALA

JAMSEK FRANCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, mu poklonili vence in ga sprejeli na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala kolektivni Lesne industrije Lava ter kolektivno Kolodvorske restavracije in družini Grobelnik. Zaljubljen žena in ostalo sorodstvo. Celje, 20. maja 1954.

Delovni kolektiv

TEKSTILNE TOVARNE PREBOLD

pošilja II. kongresu „SVOBOD“ v Celju borbene delavske pozdrave

Industrija metalnih polizdelkov v Slovenski Bistrici

čestita „Svobodam“ k njihovim dosedanjim uspehom z željo, da bi na II. kongresu „Svobod“ v Celju sprejeli sklepe, ki bodo še bolj okrepili kulturno delovanje delavskih množic

I. GIMNAZIJA V CELJU

Za sprejemanje izpit za višjo gimnazijo naj se učenci do 5. junija 1954 prijavi v kolokvno prejšnje na ravnateljstvo I. gimnazije v Celju. Prošnji naj prilože spričevalo o dovršeni nižji gimnaziji in rojstni list.

UCITELJISCE-CELJE

Sprejemni izpiti za 1. letnik se bodo vršili dne 10., 11. in 12. junija. Prošnje je vložiti pri ravnateljstvu gimnazije, ki doda za vsakega posameznika potrebne pripombe in jih do dne 7. junija predloži ravnateljstvu učiteljskega v Celju. — Privatni izpiti za 4. letnik bodo 3. in 4. junija. Prošnje do 2. junija.

JAVNI NASTOPI UČENCEV DRZ. GLASBENE SOLE V CELJU

postajajo v zadnjih letih vedno bolj popularni ter se po svoji kvaliteti močno bližajo koncertom, nastopajočih od najmlajših do maturantov lahko zanimajo vsakogar, zlasti pa stare in ljubitelje glasbe. Kdo od staršev si ne želi, da bi tudi njegov otrok nekoč nastopal? Na prvem javnem nastopu, ki bo v sredo, 2. junija, nastopajo najboljši učenci violine, čela, flaute, trobente, solopetja in klavirja. — Nastopali bodo učenci višjih razredov klavirja in violine ter šolski orkester.

Oba nastopa bosta v Narodnem domu z začetkom točno ob 20. uri. Vstopnina je 20 in 30 dinarjev.

PRODAM inozemska zdravila proti bolečinam v železucu in dvanajsterniku. Naslov v upravi lista.

UGODNO PRODAM stavbno parcelo, sončna lega, ograjena (zasajeno 70 sadik) ter gradbeni material, v bližini mesta Soštanj. Prisljan, učitelj, Soštanj.

PRODAM sušilnico za hmelj 6 m², kompletno, v dobrem stanju. Naslov v upravi lista.

PRODAM stavbno parcelo z gradbenim materialom na Bregu v Celju po ugodni ceni. Vprašati: Cesta na Dobravo 25, Vlada Olga.

PRODAM mlado psico ovčarko ter piščke. Celje, Aškercjeva ul. 9.

PRODAM zelo poceni 6 traverz. Žilnik Anton, Lavec pri Celju.

PRODAM kompletno spalnico iz trdega lesa in kuhinjsko opremo. Naslov v upravi lista.

PRODAM radio »Simens« skoraj nov, super (magnetično oko). Tri A. Z. panje s čebelahmi, enocienik, vibrator in vatrogasec. Naslov v upravi lista.

PRODAM stavbno parcelo 15 arov, ob glavni cesti in lepem trgu blizu Celja. Električna, vodovod takoj poleg parcele. Naslov v upravi lista.

BATERIJSKI APARAT angleške znamke — nov, ugodno prodam. Poga na sam akumulator. Naslov v upravi lista.

NAGRADO DOBI, kdor mi preskrbi sobo z drvarnico kjer koli v mestu. Naslov v upravi lista.

ISCEM opremljeno ali prazno sobo v Celju proti visoki nagradi. — Ponudbe pošliti na upravo lista.

IZGUBLJENO temnorjava jopico dne 25. t. m. od Gaberja do pošite naj najditelj vrne proti nagradi Anj Korže — celjska pošta.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Nedelja, 30. V. 1954 ob 15.30: Pero Budak: Klopčič — abonma red nedelja in izven

Nedelja, 30. V. 1954 ob 20.: Pero Budak: Klopčič — abonma red sobota (delavski) in izven

Torek, 1. VI. 1954 ob 20.: Pero Budak: Klopčič — abonma red terek in izven.

Opozarjamo abonente sobotnega abonmaja, da bo njihova predstava v nedeljo 30. V. 1954 ob 20. uri.

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA. Dne 30. 5. 1954. tov. dr. Fišer Jože, Celje, Gregorčičeva ulica 7.

KINO UNJA CELJE

Od 28. 5. do 2. 6. 1954: »Džessi«, ameriški harvni film

Od 3. do 7. 6. 1954: »Točno polpade«, ameriški film

Predstave dnevno ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri.

KINO DOM CELJE

Od 29. 5. do 2. 6. 1954: »Zlata mrzlca« ameriški film

Od 3. 6. do 7. 6. 1954: »Obrni ključ potihem«, francoski film

Predstave dnevno ob 18.15 in 20.15, ob nedeljah ob 16.15, 18.15 in 20. uri.

LETNI KINO CELJE

Od 29. 5. do 30. 5. 1954: »Džessi«, ameriški harvni film

Od 31. 5. do 2. 6. 1954: »Zlata mrzlca«, ameriški film

Od 3. 6. do 7. 6. 1954: »Obrni ključ potihem«, angleški film

Predstave dnevno ob 20.15 uri.